

NO.21, 2017
PRICE \$20.00

GAUDEAMUS

2017

AMCA TORONTO
ASSOCIATION OF
ALUMNI AND FRIENDS
OF CROATIAN UNIVERSITIES

ISBN: 978-0-9940463-2-1

Impressum

Glavna i odgovorna urednica: **Ana Bačić**

Glasnik izdaje: **AMCA TORONTO**

Copyright: **AMCA Toronto**

Grafička obrada: **DEMODE, Zagreb**

Dizajn korica: **Emma Gmazel**

Elektroničko izdanje eGaudeamus:

egaugeamus@amcatoronto.com

AMCA TORONTO

Službena adresa/Our address:

4936 Yonge Street, Suite 109, North York,
Ontario M2N 6S3, Canada

Tel: **905 916 - 6006**

Email: amca@amcatoronto.com

SLUŽBENA WEB STRANICA/PAGE

www.amcatoronto.com

ČLANARINA/MEMBERSHIP DUES

Članstvo u AMCA-i Toronto otvoreno je za sve bivše studente
Sveučilišta u Republici Hrvatskoj kao i za "priatelje" koji na

bilo koji način pridonesu boljitu udruge i boljitu sveučilišta.
Članovi uživaju popust na djelatnosti udruge kao što su
predavanja, društvene aktivnosti, izleti i dr.

Članarina za kalendarsku godinu iznosi:

60 \$ za jednog člana

90 \$ za dva ili više članova jedne obitelji

30 \$ za studente, umirovljenike i i nezaposlene
<http://amcatoronto.com/docs/clanstvo.pdf>

Lektori:

Krešimir Dominiković (hrvatski)

Edith Klein (engleski)

UPRAVNI ODBOR AMCA-e TORONTO

Krešimir Mustapić, predsjednik

Aranka Lengyel, dopredsjednica

Stjepan Gotal, blagajnik

Martin Fabek, članstvo

Davor Javor, društvene aktivnosti

Vesna Gmazel, posebne aktivnosti

Životopis svakog člana UO:

<http://amcatoronto.com/executive-board>

Pri fakultetima i akademijama Sveučilišta u Zagrebu osnovane su ili se osnivaju AMAC/AMCA udruge koje okupljaju svoje bivše studente.

S druge strane, nekadašnji članovi naših Sveučilišta koji žive i djeluju izvan granica Hrvatske osnovali su svoje udruge diljem svijeta. Svaka od tih udruga ima svoje pojedinosti organizacije i djelovanja, ali im je svima zajednička zadaća okupljanje svojih alumnija i promicanje alumni ideje među sadašnjim i budućim članovima. AMAC/AMCA udruge u zemlji neformalno su objedinjene pod nazivom AMCA DOMUS, a druge osnovane u inozemstvu pod nazivom AMCA MUNDUS. AMCA Toronto, kao i druge AMCA MUNDUS udruge okuplja bivše studente svih sveučilišta u Republici Hrvatskoj.

Ovo izdanje Gaudeamusa je pripremljeno i tiskano uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

KREŠIMIR MUSTAPIĆ: PRESIDENT'S MESSAGE

Dear colleagues, dear friends, dear readers,

Another year has gone by, and another *Gaudeamus*, No. 21, is being published to document our presence and our activities for future generations. In the past year, AMCA Toronto, still the most active association of alumni of the universities in the Republic of Croatia, organized many interesting events for its members and for the community at large. Board of Directors and several other members of our association met with the President of the Republic of Croatia Kolinda Grabar Kitarović, during her visit to Toronto in November 2016. AMCA Toronto presented an excellent and well-attended series of lectures, with a record-breaking lecture by a young Croatian genius-inventor, Mate Rimac; the 15th AMCA Toronto Gala in October 2016 was, in the view of many, the best to date; our Christmas Party was sold out and the Mid-Spring Night's Dream dinner in Croatia Restaurant was a success. In addition, we organized Book Club meetings, Hiking Club outings, and a screening of the last two episodes of Croatian Kings in Baka Café. Along with the University of Toronto and Croatian Studies of the University of Zagreb, AMCA Toronto organized the first Croatology Colloquium, in April, at the University of Toronto. Croatian Studies courses at U of T, which were founded by AMCA, are very well attended and the Chair of Croatian Studies at the University of Waterloo is our own Aleksandra Srša Benko. We also prepared a sold-out multi-media cultural program in Baka Café, "Halleluiah," on the life and legacy of the great Canadian poet and musician Leonard Cohen. I would say, however, that our greatest achievement in the past year was bringing the University of Split into contact with the University of Toronto and establishing a summer course of Croatian language and culture at the University of Split for students from the University of Toronto. Thus, after seven years, thanks to AMCA Toronto, Croatian language courses are again offered for academic credit at the University of Toronto, one of the world's top twenty universities. I would like to add that, as a part of our scholarship program, AMCA paid the costs of air tickets and accommodation for the students from Toronto. All these topics are reported on in the new edition of *Gaudeamus*.

In the last year, brisk and often very acrimonious public debates about crimes committed by the communists immediately after World War II again dominated the Croatian media. "Left" and "right" historians, politicians, and journalists clung to their original stances about what happened and what crimes were committed on Bleiburg field and on *Križni put*. Instead of searching for reasonable answers to these questions about this important part of recent Croatian history, and trying to heal old wounds, the participants continued to suffocate the public forum with their cemented views, and thus deepened divisions within the fabric of Croatian society. For that reason we decided to engage two eminent and outspoken Croatian historians who hold differing views, Ivo Lučić and Tvrto Jakovina, to present in their articles on Bleiburg and *Križni put* their understanding of the historical facts and to offer their analyses within the historic context. Our idea was that whatever these two articles would eventually have in common should undeniably be seen as facts, on the basis of which it would be possible for historians and others to start recreating with reasonable accuracy a picture of what happened during that tragic period of Croatian history, which in turn would help bridge the gap between the two sides and start healing Croatian society. These two articles are being published for the first time in this edition of *Gaudeamus*, with the hope that you may read and be a constructive jury.

In addition, we contacted the Canadian Ambassador to the Republic of Croatia, H. E. Daniel Maksymiuk, with a request that he write an article on relations between Canada and Croatia, which he graciously agreed to do, and that article is also published for the first time in this issue of *Gaudeamus*.

In the end I would like to thank all of those who contributed to the success of this issue of *Gaudeamus*, including the Republic of Croatia, Central State Office for Croats Abroad, who provided financial assistance for this edition.

I wish you all pleasant reading.

**Krešimir Mustapić, P. Eng.
President, AMCA Toronto**

WOOD LOT TOWNS

NOW ON SALE!

NEW HOMES IN BRAMPTON

www.ashleyoakshomes.com SALES OFFICE - 905.452.0340
105 RIVERMONT RD., BRAMPTON (Steeles Ave. & Miss. Rd.)

SINGLE DETACHED

COMING SOON, REGISTER NOW!

Andjelka Granic

Broker of Record

905.897.8777

C. Ashley Realty Inc., Brokerage

918 Dundas Street East, Suite 500 Mississauga, ON L4Y 4H9

Our Sales Staff

Jana Beran
Norman Broz
Ivan Bubanovich
Jennifer Forgenie
Nick Skacan
Frank Vrdoljak
Drazen Vuckovic

RIJEČ UREDNICE

ANA BAČIĆ

Pred vama je novo novo izdanje Gaudeamusa, naš dvadeset i prvi broj. Pozdravljam nove suradnike, članove AMCA-e poput Ane Ganze, Davora Piskača, Sanje Robić, Eda Mavrinca.

Drago mi je da naš stari novinarski team nastavlja sa zanimljivim prilozima; zahvaljujemo na suradnji Aranki Lengyel, Dubravku Baraću, Vidi Grošl i Martinu Fabeku. Uz to donosimo mnoštvo zanimljivih predavanja uvaženih akademika i istraživača iz različitih područja. Predavači čije sinopsise objavljujemo, održavaju tradiciju AMCA-inih predavanja.

Veleposlanik Kanade u Hrvatskoj Daniel Maksymiuk naš je gostujući političar. Iskusni diplomat koji je svoju karijeru gradio u ratnim zonama Iraka, Sirije i Irana sada sa osjeća nagrađenim, u veleposlaničkoj ulozi u Zagrebu. On se osvrće na izvrsne bilateralne odnose Hrvatske i Kanade te pozdravlja ratificiranje ugovora CETA. Također podsjeća na nastojanja hrvatske Predsjednice za unaprijeđenjem odnosa s Kanadom i njenoj lanjskoj posjeti Halifaksu i Torontu.

Ova je godina bila obilježena proslavom stope desete godišnjice kanadske konferderacije. Članovi AMCE marširali su u veseloj povorci ulicama Toronto, a mi objavljujemo obiteljsku kroniku jedne od prvih doseljeničkih obitelji u Kanadi koja ima dobro dokumentiranu povijest. Ed Mavrinac s ponosom i sjetom piše o dolasku svojih predaka, obitelji Krznarić i Mavrinac u rudarski Schumacher (danas Timmins) i Kirkland jezero u Ontariju.

U posljednjem broju objavili smo eseje dvojice vodećih hrvatskih novinara na temu izvlačenja Hrvatske iz političke krize koja je obilježila kraj 2015. i početak 2016. godine. Nakon burnih izbornih

godina, u središtu interesa javnosti još uvijek su teme prošlosti, lustracije, Bleiburga i stradanja Hrvata u ratu i poraću.

Hrvatsko društvo još uvijek je duboko podijeljeno oko mnogih važnih tema. Kopljia se lome oko pozdrava, spomen ploča i broja žrtava u kolonama smrti. Otvareno je Povjerenstvo za suočavanje s prošlošću. U svjetlu tih mučnih tema, fokus ovog izdanja Gaudeamusa su nedoumice oko stradanja Hrvata u završnim operacijama Drugog svjetskog rata - tragičnih događaja koji su nažalost obilježili živote mnogih Hrvata u dijaspori.

Stoga ovaj puta dajemo riječ dvojici vodećih povjesničara Tvrktu Jakovini i Ivi Luciću koji, svako iz svoga ugla, razmatraju događaje iz proljeća 1945. godine.

U slijedu zanimljivih događaja iz protekle godine koje smo popratili osobito se ističe posjet Mate Rimca i njegov govor u seriji predavanja održan 9. svibnja u Faculty klubu Sveučilišta Toronto. Izvrsna posjećenost te mnogo mladih u publici obilježili su ovu večer s mladim izumiteljem i poduzetnikom. Rimac je uspio prenijeti svoju viziju razvitka električnih automobila te izglede za skoru budućnost, uz nagovještaj vlastitih novih projekata. U svojoj tvornici u Sv. Nedjelji, Rimac i njegov team rade na razvoju autonomnih vozila, te usavršavanju pojedinih djelova za električne automobile poput baterija i motora. Mladi izumitelj i uspješni poduzetnik na kraju je dobio ovacije prisutnih posjetitelja predavanja. Uz gromoglasan pljesak uslijedila su i mnoga pitanja u vezi s njegovim tehnologijama.

U nadi da ćete pronaći različite zanimljive sadržaje, želim vam ugodno čitanje.

SUSRET AMCA-E TORONTO S PREDSJEDNICOM RH KOLINDOM GRABAR-KITAROVIĆ

Ana Bačić

U Torontu je ovih dana u radnom posjetu Kanadi bila predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović. Uz vrlo užurban protokol, gospođa predsjednica izdvojila je popodne 22. studenog za susret s predstavnicima AMCA-e Toronto u prostorijama tvrtke Stikeman Elliot LLP u Commerce Courtu u Torontu.

U uvodnoj riječi predsjednik AMCA-e Toronto Krešimir Mustapić podsjetio je na susret od prije točno deset godina, kad je AMCA Toronto ugostila ondašnju ministricu vanjskih poslova i europskih integracija, gospođu Grabar-Kitarović. "Nakon Vašeg izvanrednoga govora na Munk School of Global Affairs, te iz Vašeg nastupa, odmjerenoosti i načina na koji ste odgovarali i na neka teška pitanja, dalo se naslutiti da će Vaša karijera nastaviti napredovati. Danas Vas ponovno ugošćujemo, ovog puta kao predsjednicu Republike Hrvatske" - rekao je u svojoj uvodnoj riječi g. Mustapić.

U nastavku se osvrnuo na rad udruge u posljednjih deset godina istaknuvši da je AMCA Toronto značajno napredovala te je, prema pisanju Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, najaktivnija udruga takve vrste izvan Hrvatske. "Naša udruga je organizirala više od 100 predavanja vrhunskih hrvatskih, kanadskih i američkih intelektualaca. Također već dugi niz godina dodjeljuje stipendije studentima hrvatskog podrijetla te je odigrala ključnu ulogu u uspostavljanju hrvatskih studija na University of Toronto, a tajnica naše udruge, Aleksandra Srša Benko, vodi hrvatsku katedru na sveučilistu Waterloo.

Prošle smo godine ponovno počeli izdavati godišnji časopis *Gaudeamus* s namjerom da ostavimo u trajno naslijede aktivnosti naše udruge kao intelektualnog središta hrvatske zajednice južnog Ontarija. Nadalje, ove godine smo priredili i sjevernoameričku premijeru televizijske serije ‘Hrvatski kraljevi’ u kultnom Revue Cinema. AMCA Toronto danas ima gotovo 200 članova, među kojima su dva dopisna člana HAZU, deset sveučilišnih profesora, jedan sudac, generalna konzulica RH te velik broj uspješnih liječnika, inženjera, odvjetnika i drugih profesionalaca”, zaključio je g. Mustapić.

Tijekom susreta s predsjednicom Grabar-Kitarović predstavljen je *Gaudeamus* te su članovi zahvalili predsjednici na njenom intervjuu u tom glasilu. Također su bili predstavljeni ciljevi udruge, kao što je pomlađivanje članstva, uspostava hrvatskog jezika, neovisno o drugim južnoslavenskim jezicima, kao kolegija na U of T te poticanje drugih AMCA-i u sjevernoj Americi i Europi, kao i suradnja s njima.

U obraćanju predsjednice delegaciji AMCA-e Toronto gđa Grabar-Kitarović je zahvalila na njihovu radu, čestitala na

svim dosadašnjim uspjesima te pozvala da nastave podržavati i promovirati hrvatsku kulturu i Hrvatsku uopće.

Članovi AMCA-e zamolili su Predsjednicu da podupre AMCA-ina nastojanja u povezivanju sa sveučilištima u RH te s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, što je ona objeručke prihvatala obećavši da će njezin kabinet pomoći AMCA-i ostvariti još bolju suradnju s hrvatskim sveučilištima i ministarstvom. Ovaj plodonosni susret završio je u ugodnom razgovoru predsjednice s članovima UO-a AMCA-e Toronto, kojima su se pridružili i bivši predsjednici Ivan Hrvoić te Nikola

Demarin, počasni predsjednik Mladen Vranić i još nekoliko članova AMCA-e.

Predsjednica je odgovorila na mnoga pitanja, od kojih izdvajam pitanje g. Hrvoića, kojeg je zanimalo hoće li biti osnovano Savjetničko tijelo s pripadnicima dijaspore. Gospođa Grabar-Kitarović u načelu se složila s ovim prijedlogom istaknuvši da bi to trebalo biti na dobrovoljnoj osnovi, no da je uvijek problem u zastupljenosti - odakle pozvati ljudi? Da bi svi dijelovi dijaspore (BiH, Australija, Kanada, Njemačka itd.) bili zastupljeni, to tijelo trebalo bi biti poprilično veliko.

CANADA AND CROATIA, THE UNSHAKEABLE ALLIANCE

Daniel Maksymiuk

Honorable Excellency Daniel Maksymiuk, Ambassador of Canada to Croatia Holds Honours degree from University of Saskatchewan, MA and MPhil from Columbia University. He has been appointed to Iraq in 2004 establishing ties with new Iraqi government, following his post in Damascus. From 2009-2012 he was responsible for political, security and economic affairs in Canadian Embassy in Teheran. Mr. Maksymiuk became senior departmental advisor to the Minister of Foreign Affairs in 3013, and was appointed Ambassador to Croatia and Kosovo in August 2015.

I would like to thank Mr. Kresimir Mustapic and the Board of the association of alumni and Friends of the Universities in the Republic of Croatia, AMCA Toronto, for the opportunity to contribute to this year's issue of Gaudeamus, and to share some views about the relations between Canada and Croatia after two years of service as Ambassador of Canada.

My point of departure, as representative of Canada in Croatia, is the unshakeable alliance between our two countries. Of course, I am thinking about our Alliance in NATO, which is very evident today, with Croatia and Canada present, side by side, to reinforce our common security in the Baltic Republics. But I am also thinking about our alliance to defend our common values, including diversity, inclusion, democracy, human rights, and the rule of law. In all the Embassy's activities, my aim is to make this partnership stronger, because Canada's interest is a stronger and more prosperous Croatia, in which these values are even more deeply entrenched.

From this perspective, it is great to see the warm relations between Canada and Croatia at the highest level. Our leaders meet regularly at NATO, the UN, and in other multilateral settings. I am delighted that President Grabar-Kitarovic has placed a special importance on developing relations with Canada; her visit last November to Halifax and Toronto opened new horizons for trade and investment, while also giving Croatians in Canada an opportunity to express their love and support for

their homeland. I am happy to report that more high-level visits, in both directions, are planned.

It would be impossible to exaggerate the importance of the Canadian-Croatian community to my work, and to the excellent, multifaceted relations that Canada and Croatia enjoy today. Organizations like the Canadian-Croatian Chamber of Commerce, the Canadian-Croatian Business Network, and AMCA are important partners for the Embassy, and I am deeply grateful for the cooperation I have had from these associations and their members.

At the same time, I discover every day new connections between the two countries—in business, research, culture, and

many other fields. I have had the chance to hear hundreds of individual stories from Canadian-Croats each of whom, in his or her own way, is working to make these connections stronger. From researchers at the cutting edge of their fields, to leaders in business and finance, artists, activists, intellectuals, political leaders and senior officials from all levels of government and all parts of the political spectrum, Canadian-Croats give enormous substance to our bilateral ties and deserve credit for much of what our two countries have accomplished together. I continue to believe that there is great potential for increased trade and investment, building on a commercial relationship that is already healthy and taking advantage of some important recent developments that will open new doors. In 2016, Canada and the European Union signed the important free trade deal known as CETA—the most ambitious and the most progressive agreement of its kind ever signed by either side. Croatia's support was critical. In February of this year, the European Parliament voted to ratify CETA, and Croatia's representatives cast their votes unanimously in favour. In June, the Croatian Parliament voted overwhelmingly to ratify CETA at the national level, making Croatia only the third member state in the EU to do so.

Canadian-Croatian organizations strongly supported these important steps, and I believe that Croatia's positive view of CETA reflects in part the positive state of our relations overall. There is no doubt that these developments reinforce our common commitment not only to free trade, but to free and open societies. They will bring our two countries even closer.

At the same time, I believe that Croatia's position on CETA demonstrates the country's confidence and ambition to take full advantage of EU membership and to take its rightful place in the global economy. On the basis of my conversations with Croatian leaders, managers, and innovators, this ambition is justified. But now, it is time to seize the opportunity and to prove that CETA will bring real benefits to Croatia, and to Canada. Now is the time for entrepreneurs and investors in each country to look for partners across the Atlantic.

My team and I would welcome contact with any readers of this publication who have ideas or advice to share, or see new opportunities to develop relations between Canada and Croatia. In two years in Croatia, building on the work of my predecessors and with the good advice of my colleagues at the Embassy, I have learned a little about this special partnership. Over the remainder of my mandate, I look forward to discovering even more of the links between these two friends and partners, perhaps helping to create new ones, and doing what I can to support, promote, and celebrate them.

Daniel Maksymiuk
Ambassador of Canada to Croatia

The advertisement features a dark blue background with a wavy pattern. At the top, there are three images: a green sign reading "WE CREATE UNIQUE STORIES ABOUT", a park scene with people walking, and a modern city street with people walking. Below these images, the word "ENVIRONMENTS." is written in white. To the right, another image shows a modern building with the words "& COMMUNITIES." written on it. Below this, the word "COMMUNITIES." is written in white. In the center, the word "CICADA" is written in large, bold, green letters. Below "CICADA", the text "COMMUNICATION DESIGN & MEDIA PRODUCTION" is written in white, along with the website "www.cicadadesign.ca".

GODIŠNJA SKUPŠTINA AMCA-E TORONTO

Ana Bačić

Ovogodišnja skupština AMCA-e Toronto održana je 20. siječnja u Baka Cafēu, u Bloor West Villageu. Tom su prilikom izabrani novi kandidati za Upravni odbor.

Skupština je počela predsjednikovim izvješćem o radu u protekloj godini, izvješćem blagajnika, izvješćem o članstvu te o radu Book Cluba i Hiking Cluba, koje su članovi jednoglasno prihvatili.

Kako je Nadi Sesar-Raffay, Vidi Grosli i Željku Odorčiću ove godine istekao mandat u Upravnому odboru, a oni se nisu kandidirali za sljedeći mandat, u ime članova AMCA-e Toronto predsjednik udruge zahvalio im je na njihovu radu u Odboru te im uručio prigodne darove.

Predloženi kandidati za Upravni odbor bili su: Aranka Lengyel za mjesto dopredsjednice, Davor Javor za člana zaduženog za društvene aktivnosti i Vesna Gmazel za člana zaduženog za posebne aktivnosti. Nakon pojedinačnog predstavljanja novi su članovi Odbora bili jednoglasno prihvaćeni. U reziboru je na mjesto tajnice jednoglasno prihvaćena Aleksandra Srša Benko.

U nastavku zasjedanja skupštine predsjednik udruge Krešimir Mustapić podnio je izvješće o nadolazećim aktivnostima AMCA-e, kao što su multimedijalni događaj o Leonardu Cohenu i predavanje Mate Rimca. Spomenuo je ponudu Matice hrvatske o suradnji s AMCA-om Toronto, zahvaljujući nedavnom predavanju Zorislava Lukića.

Dodao je da se radi na suradnji s kanadskim veleposlanstvom u Zagrebu, a vezano za studij na Sveučilištu Toronto, a najavio je i program rada ljetne škole hrvatskog jezika na Sveučilištu u Splitu za studente Sveučilišta Toronto. Nadovezao se iznijevši plan za proljetnu večeru, Gala večeru, stolnoteniski turnir i prikazivanje 6. i 7. epizode „Hrvatskih kraljeva“. Na kraju je naglasio da je od vitalnog interesa pomlađivanje udruge. U plodonosnoj raspravi koja je slijedila čulo se podosta dobrih prijedloga o unapređivanju rada AMCA-e Toronto.

Nakon završenog radnog dijela skupštine ugodno druženje nastavilo se prigodnim domjenkom.

PRVI KROATOLOŠKI KOLOKVIJ NA SVEUČILIŠTU U TORONTU

6. travnja 2017.
Davor Piskač

Peta je obljetnica programa hrvatskih studija na Sveučilištu u Toronto obilježena bogatim programom kroatološkoga kolokvija. Kolokvij je organizirao AMCA Toronto, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu te Odjel za slavistiku Sveučilišta u Torontu. Ukupno šest izlaganja održali su ugledni predavači s dugogodišnjim sveučilišnim ugledom.

Pozdravne riječi iznijeli su veleposlanica RH u Kanadi Marica Matković, pročelnica Odjela za slavistiku Donna Orwin, sadašnji predsjednik AMCA-e u Torontu Krešimir Mustapić te Davor Piskač s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu.

Vinko Grubišić sa Sveučilišta u Waterloou održao je predavanje prigodom pedesetogodišnjice objavlјivanja "Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika" (1967.) Izlagao je o važnosti Deklaracije za hrvatski identitet te istaknuo kako je hrvatski jezik stoljećima bio integralni dio hrvatskoga nacionalnoga identiteta. Stoga je hrvatski naron čuvao i sačuvao svoje pravo da svoj jezik naziva vlastitim imenom. Predavačica na Sveučilištu u Waterloou, Aleksandra Srša Benko, nadovezala se na pitanje jezika i identiteta. Tematizirala je poslanicu blaženoga Alojzija Stepinca hrvatskim emigrantima, koju je 1940. u časopisu Hrvat u tujini objavilo Društvo sv. Rafaela za zaštitu i pomoć hrvatskim iseljenicima.

Ključne je točke hrvatskoga kulturnog poimanja kroz koncept dugovječnosti, odnosa starih i modernih vremena na osnovi omiljene hrvatske zbirke bajki "Priče iz davnine" I. B. Mažuranić iznijela Dubravka Zima s Odjela za kroatologiju Hrvatskih studija. Igor Štagljar, šef Odjela za biokemiju Sveučilišta u Torontu, pridonio je interdisciplinarnom duhu kolokvija izlaganjem o suvremenim dostignućima u istraživanju raka. Edward J. Mavrinac istaknuo je kako ga je svojedobno jedno izlaganje o tamburici i etnomuzikologiji dovelo do boljeg razumijevanja hrvatskog jezika, što mu je poslije pomoglo u organiziranju kanadsko-hrvatskog zbora te izvedbi opere "Nikola Šubić Zrinjski" u Kanadi.

S Odjela za slavistiku Sveučilišta u Torontu došao je Joseph Schallert s izlaganjem o "Lingvističkom atlasu Mediterana" Mirka Dejanovića. Govorio je o komparativističko-povjesnoj analizi čakavskog i štokavskog naglasnog sustava te tako obogatio perspektive hrvatske prozodije, kulture i jezika.

Kolokvij je bio 6. travnja 2017. na St. Michael Collegeu u Alumni Hallu Sveučilišta u Torontu ispred više od 90 studenata i studentica, gostiju i slušača te je na taj način prigodno i svečano obilježena peta obljetnica programa hrvatskih studija na Sveučilištu u Torontu.

USPOSTAVA SAMOSTALNOGA KOLEGIJA HRVATSKOG JEZIKA ZA STUDENTE SVEUČILIŠTA TORONTO NA SVEUČILIŠTU U SPLITU ILI ĆAKULE U BARU MERCURIO

Aranka Lengyel

Još od 2010. godine, kad je Sveučilište Toronto ukinulo hrvatski jezik kao samostalni predmet i uvelo kolegij Bosnian-Croatian-Serbian, veći dio hrvatske zajednice u južnom Ontariju, nezadovoljan tim potezom, želio je vratiti hrvatski jezik kao poseban kolegij u program sveučilišta. Sveučilište Toronto tome se protivilo, upravo zbog činjenice da se već predaje Bosnian-Croatian-Serbian. Do određenog pomaka došlo je na incijativu AMCA-e Toronto kad je 2012. i 2013. godine uspostavljena suradnja Sveučilišta u Zagrebu s onim u Toronto te su uvedeni kolegiji hrvatske književnosti, hrvatske kulture i vrlo popularan kolegij Mediteranski gradovi, koje predaju profesori iz Zagreba na engleskom jeziku.

Međutim, u AMCA-i Toronto i nadalje nismo bili zadovoljni tim stanjem te smo težili vraćanju hrvatskog jezika u redoviti program studija. Prepoznavši to i tražeći načine da se postigne željena promjena, predsjednik AMCA-e Toronto, Krešimir Mustapić, sastao se u travnju 2015. godine u Baru Mercurio u Torontu s prof. Davorom Piskačem kako bi porazgovarali o toj temi. Prof. Piskač predložio je nekoliko načina. Jedna od predloženih mogućnosti bila je prihvatanje kolegija hrvatskog jezika koji se održava na

Sveučilištu Waterloo u program Sveučilišta Toronto, prihvatanje online tečaja hrvatskog jezika ili pak da se jedan od postojećih kolegija predaje na hrvatskom jeziku.

Koristeći ranije poznanstvo, 20. svibnja 2015. Krešimir Mustapić sastao se s predstojnicom Odjela za slavistiku, prof. Donnom Orwin, koja je na poziv AMCA-e održala predavanje o Tolstoju, i prof. Dragom Obradović, koja predaje kolegij Bosnian-Croatian-Serbian, opet u Baru Mercurio, kako bi se pokušali složiti o pitanju predavanja hrvatskog jezika na fakultetu. Premda su prof. Obradović i prof. Orwin bile susretljive, činilo se da nisu bile spremne prihvati te prijedloge, no obećale su da će provjeriti sa Sveučilištem. Međutim, u razgovoru se polako iskristalizirala ideja da se hrvatski jezik za studente Sveučilišta Toronto održi - u Hrvatskoj. Nakon toga nije bilo teško obje profesorice navesti na to da je baš ljetni tečaj u Splitu najbolje rješenje. Zaključeno je da će sve troje poduzeti potrebne korake kako bi se ta ideja razradila. Prof. Obradović preuzeila je na sebe pripremu uvjeta koje bi taj kolegij u Splitu trebao zadovoljavati, a gospodin Mustapić u ime AMCA-e preuzeo je pripremu logistike i financiranja. Međutim, kako je prof. Obradović upravo bila počela koristiti slobodnu studijsku godinu (sabbatical), to je otežalo naknadnu komunikaciju i suradnju.

Nakon što je predložio ove prijedloge Upravnom odboru AMCA-e i od svih članova dobio punu potporu, predsjednik Mustapić je tijekom sljedećih mjeseci u dva navrata boravio u Splitu, neuspješno se pokušavajući sastati s rektorom tamošnjeg sveučilišta. Nakon povratka u Kanadu zamolio je generalnu konzulicu RH, Andreu Javor, da mu osigura sastanak s nekim od predstavnika Sveučilišta u Splitu, što je napokon urođilo plodom u veljači 2016. godine, kad se sastao s prorektorem za međunarodnu suradnju, dr. Alenom Soldom. Dr. Soldo je bio zainteresiran za ovaj projekt te su se obojica složili krenuti u tom smjeru.

Nakon osiguranog načelnog pristanka oba sveučilišta, ostalo je sve finalizirati i zaokružiti finansijsku konstrukciju. No kako je prof. Obradović i dalje bila odsutna, stvari se i dalje nisu micale s mjesta.

Ipak, u srpnju 2016. Krešimir Mustapić se uspio sastati s prof. Orwin na Sveučilištu Toronto, a putem Skypea i s prof. Obradović, kad su dogovorili sljedeće:

- da će pokušati organizirati ljetni tečaj u Splitu 2017.
- da će Sveučilište u Splitu pripremiti program kolegija, koji bi se trebao sastojati od minimalno 60 sati, trajati od 4 do 6 tjedana te sadržavati jezik i kulturu u omjeru 2:1, a koji će pregledati prof. Obradović
- gospodin Mustapić je inzistirao na potpisivanju Memoranduma o razumijevanju (Memorandum of Understanding), a prof. Orwin obvezala se provjeriti tu mogućnost s fakultetom.

-u ime AMCA-e predsjednik Mustapić obećao je značajnu finansijsku potporu projektu, pod uvjetom odobrenja Upravnog odbora.

Na sljedećem sastanku Upravni odbor odobrio je financiranje projekta, s tim da se dio troška pokuša pokriti pozivom zajednici za finansijsku pomoć.

Gospodin Mustapić u kolovozu 2016. godine sastao se s predsjednicom Turističke zajednice Grada Splita Aljanom Vuksić, koja je obećala osigurati po potrebi vodiča studentima tijekom njihova boravka u Splitu, te na Braču s dr. Alenom Soldom, kojeg je zamolio da pripremi syllabus (program) kolegija te osigura smještaj za studente.

Nakon intenzivne komunikacije, koja je trajala nekoliko mjeseci, ponovno u Splitu, u kultnom kafiću Semafor, u siječnju 2017. godine, gosp. Mustapić sastao se s prodekanicom Filozofskog fakulteta, dr. Maritom Brčić Kuljiš, i s prof. Helenom Burić, s kojima je dogovorio

konačne detalje vezane za program. Dr. Brčić Kuljiš obećala je da će osigurati povoljniju cijenu kolegija te do veljače poslati syllabus, što je i učinila. Redovita cijena takvoga kolegija je 2100 kn, a AMCA-i je ponuđena u iznosu od 1200 kn. Prof. Obradović bila je oduševljena sa syllabusom.

Uz potporu veleposlanice Zorice Matković, prof. Soldo osigurao je smještaj studentima u studentskom domu uz izuzetno povoljnu cijenu, koju daju samo strateškim parterima.

Napokon, u travnju 2017. predsjednik AMCA-e Toronto Krešimir Mustapić i dopredsjednica Aranka Lengyel sastali su se, i opet u Baru Mercurio, s predstavnicama Katedre za slavistiku, prof. Donnom Orwin, prof. Dragom Obradović, prof. Christinom Kramer i gđom Yvette Lam i tad su dogovorili konačne detalje. Premda su naišli na određeni otpor predstavnika Sveučilišta Toronto te na mnogo skepsu vezano uz mogućnost početka programa već ovog ljeta, predstavnici AMCA-e uvjerili su ih da bi projekt trebao uspjeti. AMCA se obvezala studentima platiti avionske karte do Zagreba i smještaj u studentskom domu u Splitu, s tim da će studenti platiti lokalni prijevoz, trošak kolegija i prehranu u studentskom restoranu, što će im omogućiti Sveučilište u Splitu.

Nakon dvije godine napora i pregovora, 24. lipnja 2017. godine Christopher Holmes, Klara Stanic i Nina Javor kao prvi studenti sa Sveučilišta Toronto oputovali su na Kolegij hrvatskog jezika u Split, odakle će, vjerujemo, osim poznавanja hrvatskog jezika i kulture, ponijeti dojmove i uspomene koji će im ostati za cijeli život. Isplatilo se.

A M C A

ALMAE MATRIS CROATICAЕ ALUMNI - TORONTO

ASSOCIATION OF ALUMNI AND FRIENDS OF
CROATIAN UNIVERSITIES - TORONTO, CANADA

4936 YONGE STREET, SUITE 109, NORTH YORK,
ONTARIO, M2N 6S3, CANADA

DRUŠTVO BIVŠIH STUDENATA I PRIJATELJA
HRVATSKIH SVEUČILIŠTA - TORONTO, KANADA

www.amcatoronto.com

AMCA TORONTO SCHOLARSHIP 2017

We are pleased to announce the recipients of the annual AMCA scholarship awards. Three candidates have received a paid air ticket to Zagreb, Croatia and paid room for four weeks at the student residence in Split. The value of each scholarship was approximately \$1,900.

SCHOLARSHIP RECIPIENTS

Klara Stanic is a fourth-year student specializing in Political Science at the University of Toronto. After completing her undergraduate degree, Klara plans to pursue her interest in politics by working towards a Master's degree in public policy. She has been involved in the school community by participating as a volunteer note taker, election poll teller and orientation leader, as well as being the member of various university groups and initiatives. This had led her to cultivate skills of leadership, responsibility and a passion for academics.

Nina Javor is a third year undergraduate student at the University of Toronto, with a high GPA. She is completing a Bachelor of Business Administration degree, with a Management Specialist and a Mathematical Sciences Major.

Christopher Holmes is in his final year of studying Linguistics and South Slavic Studies at the University of Toronto. His research interests include dialectology, language contact, and language standardization, as well as the role that language plays in national identity. He plans on entering graduate studies in the field of linguistics and intends to focus on South Slavic languages, particularly Croatian.

Congratulations to our recipients! We wish them continued success in future endeavours.
AMCA Toronto thanks all applicants and invites students to compete for the 2018 Scholarship Award.

Board of Directors, AMCA Toronto

LJETNA ŠKOLA HRVATSKOG JEZIKA I KULTURE

Josipa Korljan Bešlić,

viša lektorica Filozofski fakultet u Splitu Centar za hrvatske studije u svijetu.

Diplomirala je na Sveučilištu u Zadru, a doktorirala na Sveučilištu u Zagrebu. Zaposlena je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu u zvanju više lektorice. Predaje kolegije

Hrvatski jezik za strance i Lektura i korektura. Područje njezina znanstvena interesa jest hrvatski kao i ni jezik te suvremena ženska proza. Objavila je nekoliko znanstvenih i stručnih radova te izlagala na nekoliko međunarodnih znanstvenih skupova.

U srpnju ove godine na Centru za hrvatske studije u svijetu pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu 10. put zaredom održana je Ljetna škola hrvatskog jezika i kulture.

Studenti hrvatskog jezika, prevoditelji, iseljeni Hrvati, zaljubljenici u Hrvatsku i hrvatski jezik ili, pak, samo zaljubljeni u Hrvate, proveli su tri tjedna ovog ljeta učeći hrvatski jezik u samom srcu Dioklecijanove palače u moderno opremljenim učionicama s pogledom na stari antički trg Peristil. Među njima našla su se i tri kanadska studenta: Christopher Holmes, Nina Javor i Klara Stanić. Sudjelovali su u nastavi na C1 razini, u grupi s još nekoliko studenata iz europskih zemalja. Njihova prisutnost posebno nam je bila draga, s obzirom na to da nemamo često priliku ugostiti polaznike iz daleke Kanade. Njihov dolazak rezultat je suradnje Sveučilišta u Splitu i Sveučilišta u Torontu, uz podršku i pomoć gospodina Mustapića, predsjednika AMCA-e.

Sam program Ljetne škole obuhvaća 60 sati intenzivnog poučavanja hrvatskog

jezika tijekom tri tjedna na razinama od A1 do C1, uskladenim sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike (CEF). Poučavanju jezika pristupa se konstruktivistički, stavljajući u središte nastavnog procesa same polaznike i njihove potrebe, uz naglašeno razvijanje komunikacijskih vještina. Pet sati nastave svaki dan dok su vani temperature oko 35 stupnjeva Celzijevih možda zvuči monotono; međutim, gramatičke vježbe, leksičke vježbe, pa frazeologija, sinonimija, kolokacije bile su isprekidane zanimljivim pripovijedanjima studenata iz različitih krajeva svijeta, međusobnim upoznavanjem različitih zemalja i običaja, pokojom igrom kojom se usavršava vještina govorenja, pa čak i kratkim vizažističkim tečajem (što zahvaljujemo jedinom muškom polazniku). Sve to pridonijelo je dinamičnosti nastave i usvajanju jezika na zanimljiv, ali stručan način. Tako su studenti jedni druge poučili da u Kanadi ipak ne pada baš uvijek snijeg, a u vrtovima čak uzgajaju salatu i krumpire. U Bjelorusiji ne govore svi bjeloruski jezik, ali imaju puno mlijeka i dobre čokolade. Mlijeko u Hrvatskoj, osim svježe, prodaje se u tetrapaku i na opće zaprepaštenje kanadskih studenata u trgovinama ne stoji u hladnjaku. Nadalje, čuli smo iz prve ruke da u Njemačkoj postoji crkva na kojoj piše: „Sačuvaj nas, Bože, Hrvata“. Nijemci ne kasne, kao ni Kanadani. U Hrvatskoj su ipak kasnili. Ponekad. Neki su doživjeli blaženi „aha trenutak“ kad su saznali da neke riječi koje koriste uopće nisu hrvatske nego srpske, a ponekad čak i ruske i njemačke, pa i poljske, što je na trenutke hrvatski jezik približilo esperantu. S druge strane, neke hrvatske izreke i poslovice nije prepoznala čak ni rođena Hrvatica,

novopečena Kanađanka, što je i lektoricu s vremenom na vrijeme nagnalo da se zapita koji jezik poučava. Vjerujemo da je za takve omaške ipak kriva vrućina.

Uz sjedenje u učionici Ljetna škola nudi i terensku nastavu koja se održava na dvama izletima na kojima polaznici imaju priliku bolje upoznati hrvatsku kulturu i civilizaciju. Izlet u Šibenik i Nacionalni park Krka pružio je mogućnost upoznavanja povijesti i kulture toga kraja, ali i baštine i gastronomije.

Kupanje pod velikim slapom Skradinski buk izazvalo je oduševljenje među okupljenima, pogotovo jer je, kako smo saznali, u kanadskim nacionalnim parkovima zabranjeno kupanje. Izlet na otok Korčulu pružio je iskustvo morskih radosti, ali i upoznavanje povijesti i tradicije ovog otoka s kojeg potječe i Marko Polo.

Iako intenzivan, tečaj je polaznicima ostavio dovoljno slobodnog vremena i za vlastito upoznavanje Splita i okolnih mjesta. Naši su Kanadani skoro svakodnevno uživali u staroj dalmatinskoj konobi i primamljivim mirisima i okusima pašticade i dalmatinskog vina nakon sunčanja i plivanja na jednoj od splitskih plaža gdje su naučili i što je picigin. Vrijeme održavanja Ljetne škole poklopilo se i s vremenom održavanja festivala Ultra Europe, koji su posjetile naše djevojke i ponijele sa sobom nezaboravno iskustvo. A upravo je takvo i iskustvo učenja hrvatskog jezika tijekom vrućeg splitskog ljeta – nezaboravno. Uostalom, pitajte Chrisa, Ninu i Klaru bi li se opet vratili u Split. „Vazda“ – vjerujem da bi odgovorila Klara.

175. OBLJETNICA MATICE HRVATSKE

Zorislav Lukic

Diplomirao je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu povijest i etnologiju. Radio je u Historijskom arhivu u Karlovcu, Gradskoj knjižnici u Zagrebu, a od 1997. godine radi u Matici hrvatskoj. Urednik je nekoliko knjiga, te pisac scenarija za dokumentarne filmove povijesne tematike.

Predavanje održano 26. studenog, 2016.

Matica hrvatska, koja je utemeljena 10/11. veljače 1842. u Zagrebu, 2017. godine slavi 175. obljetnicu osnivanja. S ciljem očuvanja, izgradnje i promicanja hrvatskoga nacionalnog identiteta Matica hrvatska svih ovih 175 godina djelovala je na razne načine - najvažniji je hrvatski nakladnik knjiga i časopisa; vodila je velike nacionalne projekte u očuvanju i promicanju hrvatskog jezika; u povijesnim razdobljima u kojima je hrvatskoj politici to bilo zaprijećeno, bavila se i političkim djelovanjem.

Uvjeti u kojima su se početkom 19. stoljeća nalazili hrvatska nacija i društvo bili su krajnje negativni. Određeni suverenitet u okviru Habsburške Monarhije Hrvatska je imala samo na malom prostoru središnje Hrvatske i u dijelu Slavonije, dok je golemi hrvatski prostor bio pod upravom susjednih, velikih nacija. Osim toga, Hrvati su tad pisali na tri književna jezika, utemeljena na tri hrvatska narječja - štokavskom, kajkavskom i čakavskom. U tim uvjetima nacionalna integracija imala je brojne zapreke te su vodeći hrvatski intelektualci tridesetih godina 19. stoljeća pokrenuli osnivanje nacionalnoga kulturnog društva koje bi nosilo procese kulturnog objedinjavanja, nužnog i za političku integraciju hrvatskog naroda i društva. Prvi Matičin predsjednik, grof Janko Drašković, na utemeljiteljskoj skupštini Matice nazočnima je kao temeljnu poruku izrekao ovu misao: "Najpoglavitija svrha društva našega jest: nauku i knjiženstvo u našem narodnom jeziku rasprostranjavati i priliku mladeži našoj dati, da se domorodno izobrazi. Ovamo najviše spada utištenje vrstnih knjiga za priličnu cijenu..."

Još pod imenom Matica ilirska, koje je do 1874. zbog pritisaka političkih vlasti nosila, Matica hrvatska objavila je kao svoju prvu knjigu "Osman" Ivana Gundulića, čime je otvoren uspješan put integraciji hrvatskog jezika. Važnost objavljivanja "Osmana" i njegov utjecaj u hrvatskom društvu posebno je istaknuo akademik Radoslav Katičić: "U oblikovanju novog svenarodno mjerodavnoga književnog jezika ključan je događaj Matičino izdanje Gundulićeva

'Osmana' 1844. Time je suvereno uspostavljen kontinuitet književnoga jezika štokavskih narječnih obilježja od zlatnog doba dubrovačke književnosti do novog vremena na pragu budućnosti što se tada pomaljala na vidiku". Matica hrvatska 2017. u povodu 175. obljetnice utemeljenja objavila je svečano izdanje te Matičine prve knjige, a u njezinu predgovoru Lahorka Plejić-Poje zapisala je: "Ovo pak izdanje najopsežnijega, najvažnijega djela stare dubrovačke književnosti i djela koje je istodobno predstavljalo 'kamen zagлавni' hrvatskoga narodnog preporoda može se čitati kao posveta velikome, pionirskom izdavačkom potthvatu koji je imao presudno značenje i za jezičnu standardizaciju i za književnu kulturu 19. stoljeća [...] Matičino izdanje 'Osmana' odigralo je presudnu ulogu u hrvatskoj kulturnoj povijesti. 'Nedoletna visina' Ivana Gundulića, u čijemu je opusu 'Osman' najveće i najvažnije djelo, koje je moglo po(d)njeti i ideološke i estetske zahtjeve vremena, bila je jednim od potpornja na kojima se stvarala moderna hrvatska nacija".

U prvim desetljećima 20. stoljeća Matica hrvatska obavljala je ulogu ključnog nacionalnog izdavača knjiga i časopisa, a razdoblje poslije Prvog, kao i Drugog svjetskog rata, dodijelilo joj je i određenu političku ulogu. Naime, nasrtaji centralizacije iz Beograda očitovali su se u svim društvenim segmentima, a Matica se tome usprotivila posebno na polju očuvanja samostalnosti hrvatskog jezika. Pokušaji nametanja srpskog jezika u Hrvatskoj bili su iz godine u godinu sve ozbiljniji, a Matičin otpor tome rezultirao je jednim od njenih najvećih postignuća - "Deklaracijom o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika" 1967., kojom se hrvatsko društvo obranilo od nametanja srpskog jezika. Iako žestoko osuđena od strane jugoslavenskoga komunističkog režima, jedinstvena potpora hrvatskog društva Deklaraciji jasno je poručila da se hrvatski narod svoga jezika neće odreći ni pod koju cijenu. Zbog nužne konspirativnosti u pisanju Deklaracije, uzrokovane komunističkim totalitarnim sustavom, o njezinu nastajanju nedostaju pouzdani pisani dokumenti, međutim, nedvojbeno su u njezinu pisanju sudjelovali Miroslav Brandt, Radoslav Katičić, Tomislav Ladan i Slavko Pavešić. Deklaracija je ujedno bila početak Hrvatskog proljeća, nacionalnog pokreta za

autonomiju hrvatskog naroda, u kojem je Matica hrvatska odigrala jednu od vodećih uloga. Odigrala je, zapravo, ulogu vodeće političke oporbene institucije jer se zbog jednostranačkog komunističkog sustava hrvatski narod nije smio organizirati u političke stranke. Tijekom 1971. osnovano je diljem Hrvatske 29 novih pododbora/ogranaka i 18 povjereništava, a u pripremi je bilo osnivanje još 32 ogranka. Osnivačke skupštine ogranka pretvarale su se u prave političke mitinge s tisućama okupljenih građana, a deseci tisuća građana postali su i članovi Matice hrvatske. Pokrenut je i Hrvatski tjednik, čija je naklada u prosincu 1971. iznosila 130.000 primjeraka.

U Matici su otvorene sve dotad zabranjene društvene i političke teme, a jugoslavenske vlasti posebno su bile uznemirene zbog zahtjeva za "čistim računima" u trošenju državnog novca. Zbog te uloge u siječnju 1972. tadašnja policija silom je zauzela Palaču MH u Zagrebu i iz nje istjerala matičare, uhitila većinu članova uprave MH, a zgrada je dodijeljena drugom korisniku. Među MH bili su Jozo Ivičević, Vlado Gotovac, Šime Đodan, Marko Veselica, Vlatko Pavletić, Hrvoje Šošić i Franjo Tuđman. A tisuće članova MH bile su kažnjene na razne načine, otpuštene s posla, maltretirane policijskim ispitivanjima ili prisiljene na promjenu boravišta. Sve do 1989. djelatnost Matice hrvatske onemogućena je, a zadržana je samo u okviru Nakladnog zavoda Matice hrvatske i društвima prijatelja MH diljem svijeta.

Nakon obnove rada 1989. Matica je obnovila svoje programe i počela nove. Istiće se nakladnička djelatnost s brojnim naslovima, ali i priređivanje znanstvenih skupova, koncerata likovnih izložaba.

Posebno je važna i djelatnost 130 ograna Matice hrvatske, koji su od 1990. objavili više od 6000 knjiga, a u svojim su sredinama vrlo često jedini lokalni kulturni čimbenici, pa bi mnogi hrvatski krajevi bez njih ostali bez ikakvih kulturnih sadržaja.

Središnji izdavački projekt MH je edicija Stoljeća hrvatske književnosti, u kojoj je od 1993. do danas objavljeno oko 130 knjiga najvažnijih hrvatskih književnika, a planirano je oko 300 naslova. Među ostalim izdavačkim projektima ističu se Povijest Hrvata u sedam svezaka, "Enciklopedija Matice hrvatske" te biblioteke Parnas i Mala knjižnica. MH posebno ističe da je brojna djela visoke znanstvene i kulturološke razine akademika Viktora Žmegača (primjerice "Od Bacha do Bauhausa") u hrvatsko društvo proširila u tisućama primjeraka. A ogranci su ostvarili mnoge izdavačke projekte od nacionalnog značenja. Istim se "Djela Ivane Brlić-Mažuranić" u izdanju Ogranka MH u Slavonskom Brodu i "Djela Frana Galovića" Ogranka MH u Koprivnici, sarajevska edicija Hrvatska književnost BiH u 100 knjiga, časopisi Dubrovnik, Zadarska smotra, osječka Književna revija, sisacke Riječi...

Uz izdavačku djelatnost, najvažnija je Matičina djelatnost priređivanje znanstvenih i stručnih skupova, okruglih stolova, predavanja, koncerata i izložaba, kojih se godišnje priredi samo u Središnjici više od stotinu. Uz temeljne znanstvene oblike manifestacija, MH posebnu pozornost posvećuje i mladima kroz projekte kao Mladi glazbenici u Matici hrvatskoj, Filozofska škola MH, Komunikološka škola MH, Galerija MH i Medijski susreti.

MATE RIMAC - LECTURE SERIES

Krešimir Mustapić

The highlight of AMCA spring events was Mate Rimac's lecture held on May 9, 2017 at the Main Hall of the Faculty Club of the University of Toronto, one of the most successful to date in our Lecture Series. We had both record attendance and record student attendance.

Mate started his speech about how he has been very passionate about cars and electronics from his early age. As his final high school project, he created iGlove, a glove that implemented functionalities of keyboard and computer mouse. Next project, which was later patented and sold to one car manufacturer, was Active Mirror System – system of moving mirrors that helps solve the blind spot problem while driving. In terms of building the next generation of supercars it all started when

he converted his old BMW to a race EV. The car officially homologated as a “Rimac Automobili e-M3” is holding 5 FIA and Guinness World records for acceleration. This eventually led to creation of Concept_One the world’s first electric hypercar with more than 1000 HP, an exceptional supercar with a new propulsion system as well as the revolutionary approach to vehicle dynamics - All Wheel Torque Vectoring (AWTV).

In his speech Mate also touched on the exceptional efficiency of batteries and hi-tech bicycles produced by Rimac Automobili and spoke about the future of his company. They are planning a major expansion and will be hiring many engineers in order to take the company to the next level. Mate's preference would be to hire some of the Croatian expats' talents in order for them to return to the homeland, as in spite of lucrative opportunities to take his company abroad he chose to keep it in Croatia. He also offered his vision of application of artificial intelligence in the next generation of automobiles.

Mate's inspiring speech was full of positive energy, and was followed by intelligent questions by guests and excellent answers. For the first time in the 17-year history of the AMCA Toronto Lecture Series, the speaker received a standing ovation by all. Here are some of the comments received after the event: "It seems that yesterday's AMCA Lecture was the best one so far, so congratulations to you for organizing it and to Mate for delivering;" "Since I've been attending AMCA events, yesterday's was the best and very well attended! I was pleasantly surprised by his lecture, as he didn't spend much time talking about fast cars. Thank you and congratulations to the organizers who put the event together!" AMCA Toronto is proud of Mate, who, in spite of being highly successful, is a humble, down-to-earth young man and a wonderful role model for our youth.

In addition, we would like to thank the former member of the Board of Directors of AMCA Toronto, Željko Odorčić, and Nova Marketing Group, for being a speaker sponsor for Mate Rimac's lecture.

IvaBTherapy

Registered Psychotherapist

Iva Berlekovic-Cizek
MEd, CCC, RP
120 Carlton St #302
Toronto ON M5A 4K2

(416)258-4075
ivabtherapy@gmail.com
www.ivabtherapy.com

FREE 15 MINUTES INITIAL CONSULTATION

Registered Psychotherapist* (#004379)
providing psychotherapeutic support in
Croatian, English, French and Italian.
Working with children, adults, couples
and seniors.

* Registered Psychotherapists are professionals recognized by the Canada Revenue Agency as medical practitioners for the purposes of the medical expense tax credit.

WHY WE AND OTHER LIVING THINGS SLEEP

Biography:

Richard Horner is a Professor of Medicine and Physiology at the University of Toronto, and a Canada Research Chair. Richard is author of the book *The Universal Pastime: Sleep and Rest Explained*, and over one hundred research papers and chapters in textbooks on sleep science. His research identifies mechanisms of sleep, sedation, and anesthesia. He engages with the media on various platforms (television, radio, and print) to discuss sleep and health. He also collaborated on a short play, *Somniloquy*, with the UK playwright Craig Baxter, which dramatized the workings of the brain in sleep. Richard leads undergraduate and graduate teaching on sleep science in the Faculty of Medicine at the University of Toronto, and has won numerous awards for his research and teaching.

This article outlines my presentation to the association of alumni and friends of Croatian universities AMCA Toronto at The Faculty Club of the University of Toronto on 24 February 2017. Before I begin, however, I would first like to thank the members of AMCA Toronto for their interest, excellent questions, and hospitality during and after the event. I would especially like to thank Kresimir Mustapic for the invitation to speak, and for hosting the event. I also thank my colleague, Mladen Vranic, Professor Emeritus in the Department of Physiology at the University of Toronto, for initially suggesting the invitation. I thoroughly enjoyed the evening and the social interactions afterward at the Faculty Club.

Summary

We fall asleep and disconnect from the outside world for several hours each and every night. We are not alone. Diverse arrays of animals also sleep, such as worms, flies, bees, fish, and all mammals. Amazingly, birds and dolphins sleep with one half of their brain at a time while the other half stays awake. Babies even sleep in their mother's womb before birth. Sleep has puzzled people for centuries, but science now has the answer. It turns out that sleep isn't just something to do because it's dark outside. We don't just turn off like a computer to rest and save energy. Sleep exists for a more important reason. So what is sleep? Sleep is the process that

adjusts our brains so we always adapt and operate best in the world we live in. Imagine if your favourite and most comfortable clothes always adjusted themselves to fit you as you grow. Or imagine that your computer always adjusted itself to be the latest model—each and every day. This is how sleep shapes our brains. But how does it work? When we sleep the different parts of our brain talk to each other. It's as if our brains replay a movie of our thoughts and experiences when we sleep. We sometimes feel this as dreaming. Bits of the movie get put together in different ways, so our mental activity in sleep can be exciting or scary, simple, strange, mundane, or ruminating. Other animals, such as cats and dogs, also dream. So what is sleep doing for us and all other animals? Replying thoughts and experiences during sleep changes the connections between different parts of our brain. Sleep always adjusts our brains so we can keep learning and developing new skills or incorporate new experiences. We wake up smarter and better at things than the night before—if we slept well. Now that's a good reason to value sleep as individuals and as a society.

The claim is made (and justified) that the human brain is the most complex known 'machine' in the universe. Yet it has a peculiar property. It shuts itself off from the outside world each and every day, for hours on end. Why? The answer to this question is often

identified as a 'mystery'—a great unsolved problem in science in general and biology in particular. To give you an example, on the occasion of its 125th anniversary, the magazine *Science*, one of the most eminent research journals in the world, identified the top 125 most pressing scientific questions that remain unanswered. In that list were questions such as: *What is the universe made of?* *Are we alone in the universe?* These are big-picture questions to be sure. But the list also included the questions: *Why do we sleep?* *Why do we dream?*

It is perhaps odd that in this day and age of great scientific discoveries we do not seem to know the answers to these seemingly simple questions about sleep. It is, of course, possible that sleep and dreaming have some property that is simply quite extraordinary and hard to fathom, and that this unidentified property has not yet been discovered, so sleep remains unexplained. Alternatively, it is also possible that sleep and dreaming don't have any extraordinary biological attributes at all; something is simply being missed in the science and this error has prevented an explanation of sleep. I argue that the latter is the case. Sleep does something for the human brain that is very simple yet elegant from the point of view of biology. This simple function of sleep explains why it exists in us and other living things. Before identifying why we and other living things sleep, however, let's first

appreciate the diversity of sleep behaviours that are found on this planet.

Sleep occurs in a vast array of species, including (to name a few) worms, flies, cockroaches, scorpions, ants, bees, snails, crayfish, fish, birds, and all mammals. Most animals (like us) sleep with their whole brain all in one go. Some animals, however, sleep with half of their brain at a time so that they can maintain some degree of vigilance and conscious behaviour from the side of the brain that is awake, while the other side sleeps. After a period of time these animals then swap sides such that the side of the brain that was previously asleep wakes up, whereas the side that was previously awake goes to sleep. Such half-brain sleep occurs in birds as well as dolphins, whales, seals, sea lions, and walruses. Interestingly, seals, sea lions, and walruses can also switch between whole-brain sleep on land and half-brain sleep at sea. Some birds also vary their use of half-brain sleep. These birds can still detect approaching predators and thus respond quickly to a threat while simultaneously gaining the value of sleep for the half of the brain that is asleep at the time.

Other sleep strategies found in nature include shared sleep in herding grazing animals, like those that live on the open grasslands of Africa. Such animals sleep lightly and in a group, and are able to respond to predators in such an environment where safe and secure sleeping sites are not available. Shared sleep strategies, with temporary sentinels who provide a degree of vigilance for the group, have also been identified for human hunter-gatherer tribes. Some species can also reduce or suspend sleep for a period of time, without apparent detriment—such is the case, for example, in migrating birds and newborn whales and dolphins. That the temporary absence of sleep in newborn whales and dolphins also occurs in their mothers is astonishing. To conceive of a month without any sleep is difficult for our human mindset, and almost impossible to envision for anyone who has been a parent, never mind how ‘sleep deprived’ they think they are. Such suspensions of sleep, however, are necessary for survival in migrating birds as they move to a more hospitable habitat, and for the mothers to protect their young in the case of newborn whales and dolphins.

Overall, these and other examples of varied sleep behaviour and strategies should not be viewed as simple quirks of nature. Such

behaviours indicate that sleep serves some purpose in biology because different species have found various ways to achieve it.

All animals sleep despite the diverse array of their living conditions, size, shape, and complexity of behaviours. Despite this variation they all have at least one thing in common. The one common feature of sleeping organisms is that they all have a brain. This unifying fact helps us identify why sleep evolved and still exists.

All brains are organized by a set of three key principles that apply across nature, and sleep provides a powerful boost for each of these principles. First, all brains are built to be rewired and flexible, and learning is a good example. Second, all brains are highly interconnected. Third, brains allow the organisms that house them to navigate the ‘fitness landscape.’ This term, which I highlighted in my presentation, is from the field of evolutionary biology, and probably requires a bit of extra clarification here.

The genes that an organism is born with influence its initial starting position on the ‘fitness landscape.’ The genes of some members of a species may confer low fitness; hence, there is a higher likelihood of death and extinction for those organisms. In contrast, those organisms with genes that confer higher fitness have a higher probability of survival and reproductive success. The fate of organisms whose genes confer intermediate fitness is less certain, and anything that boosts their fitness would also be strongly selected for by the process of evolution by natural selection. The concept of organisms ‘navigating the fitness landscape’ relates to individuals being able to find behavioural (or some other) solutions to help them survive in the savage garden of nature. The philosopher Daniel C. Dennett neatly illustrates the point in a statement from his outstanding book, *Darwin’s Dangerous Idea*: “animals by dint of their own clever activities in the world ... hasten or guide the further evolution of their species.” Flexible brains boost the ability of living things to navigate the fitness landscape as they can observe, learn, and even teach each other effective solutions to survive and flourish in their conditions of existence.

How does sleep boost brain rewiring for flexible behaviour? All living things are comprised of a unique set of genes (their ‘genotype’) that influence their behaviour, and thus their

experiences. The experience of living causes the brain of the organisms that house that brain to rewire, so that the behaviours of that organism best fit the conditions of existence. In other words, organisms navigate the fitness landscape by sampling the environment and rewiring their brains to adapt to it, each and every day. This process of brain rewiring is also known as plasticity. The inherent capacity for a brain to rewire itself is the reason that we can learn new experiences and recover from brain injuries such as occur with stroke. In nature, normal brain plasticity facilitates flexible behaviour, which is strongly selected for and promotes survival of individuals and the success of species.

Why does sleep exist in nature? Ultimately, sleep exists in nature because it boosts brain plasticity; it’s as simple as that. The experiences of our daily lives are replayed during sleep by collections of brain cells. This replay occurs over and over again, and sometimes the experiences are replayed at a faster rate than they were originally experienced in wakefulness. The brain is highly active in sleep, and this is why we can often experience either vivid dreams or the mulling over of a problem as we sleep. This internal replay connects different regions of our brain together as our brain rewrites itself to incorporate our daily experiences into long-term memories and the conceptual frameworks that provide the context for our daily lives—for better or for worse depending on the type of experiences we have had. In this context, sleep disruption negatively impacts our brain health as it produces a brain that is sub-optimally wired and tuned because the connections are not optimally maintained or sustained. In general terms, shortened or disrupted sleep leads to brains that are less coherent and behaviours that are less flexible and accommodating to the conditions of existence.

It is for these reasons that sleep should be viewed as an important determinant of physical and mental health, and valued as a healthy lifestyle choice throughout our lives. It is also why we should be concerned as a society that recent surveys show that the vast majority of Canadians would like better sleep and more of it. A useful and recommended resource from the University Health Network with tips for better sleep can be found at: http://wwwuhn.ca/PatientsFamilies/Health_Information/Health_Topics/Documents/Helpful_Hints_for_Better_Sleep.pdf

KRAJ DRUGOG SVJETSKOG RATA I HRVATI

Tvrtko Jakovina

Tvrtko Jakovina redoviti je profesor svjetske povijesti 20. stoljeća na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Diplomirao je i doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Pohađao je i University of Kansas, bio Fulbright Visiting Researcher na Georgetown Universityju u Washingtonu, Jakovina je autor niza članaka o vanjskoj politici Titove Jugoslavije, hrvatskoj i jugoslavenskoj povijesti 20. stoljeća. Izdao je veći broj knjiga povjesne temetike, koje su nagrađivane državnim nagradama. Redovito piše za dnevnik.hr, Jutarnji list, a povremeno za T-portal i tjednik Globus.

Već od početka 1943. godine postalo je jasno u Washingtonu, Moskvi i Londonu da se rat razvija povoljno. Mnogo toga sugeriralo je da će velika koalicija, koja je obuhvaćala veći dio svijeta, nedodirnute potencijale Sjedinjenih Država, britanskog imperija, sa svim njegovim dominionima, i Sovjetskog Saveza, ostane li zajedno i ostane li uporna, nadvladati nad silama Osovine. Berlin, Rim i Tokio zapravo su vodili dva rata, jedan u Europi, a drugi u Aziji, i nadzirale su daleko manji dio potencijala. Od pobjede kod Staljingrada nadalje za Osovini više nije bilo dobrih vijesti. Takvo se stanje odnosilo i na sve njemačke i talijanske satelite, uključujući Nezavisnu Državu Hrvatsku. Borbe su i dalje trajale i postajale sve žešće – najviše poginulih u Drugom svjetskom ratu bilo je ionako posljednjih mjeseci rata. Sve su češća postajala samo razmišljanja o budućnosti, grozničava preslagivanja i pokušaji napuštanja gubitničke strane, no sve uzalud. Visoki njemački časnici pokušali su u ljeto 1944. likvidirati Führera. Admiral Miklos Horthy u Mađarskoj svrgnut je, a domobranski general Ante Vokić i ministar Mladen Lorković u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj pokušali su promijeniti paradigmu države koju su predstavljali i napustiti njemačke saveznike. Greške Prvog svjetskog rata, kako su ih vidjeli u Washingtonu i Moskvi, nisu se smjele ponoviti. Nije se više smjelo ostaviti mogućnost za oporavak onih koji su bili odgovorni za najveće krvoproljeće u povijesti.

Prostor koji su nadzirali iz Berlina nakon početka 1943. svakog se tjedna sužavao. Na kraju je, krajem zime 1945. prostor Trećeg Reicha i saveznika bio poput dugačkog uskog lijevka koji se pružao srecem kontinenta. Posljednji Hitlerov satelit bila je Nezavisna Država Hrvatska. Budimpešta je oslobođena u veljači, Beč 12. travnja, Berlin 1. svibnja. Cijelo to vrijeme Ante Pavelić, koji je na čelu vlade NDH, i dalje je u Zagrebu. Čudo se nije događalo. Uzaludne ideje o obrani na Zvonimirovoj liniji, očekivanje da će se Sovjetski Savez sukobiti sa Sjedinjenim Državama, što bi valjda ustaške jedinice pretvorilo u saveznike Zapadnog dijela

antifašističke koalicije, bile su besmislice u koje su vjerovali samo naivni, oni koji će postati topovsko meso u zadnjim danima rata. Tri su hrvatska političara, tri Hrvata, bili na važnim položajima tijekom sukoba. Pavelić je bio u Zagrebu i dijelio je sudbinu Osovine. Padne li Hitler, past će i ustaše. Ivan Šubašić iz Amerike je s američkim agentom Jarowom došao u London i postao čelnik Kraljevske vlade u izbjeglištvu. Predstavljao je Hrvatsku sejačku stranku, stožernu stranku hrvatskog naroda.

Vođa HSS-a Vladko Maček ostao je u zemlji, bio privremeno zatvoren u Jasenovcu, ali su važni političari njegove stranke bili u Londonu, zajedno s izbjeglim srpskim i slovenskim političarima. Banovina Hrvatska, najvažnije postignuće HSS-a, bio je cilj koji su željeli obnoviti. Zapadni saveznici željeli su opet u Beogradu na vlasti administraciju koja će biti dovoljno prijateljska, uvažavajući realnosti na terenu. Kraljevska vojska "u Otadžbini", predvođena generalom Dragoljubom Mihailovićem, pretvorila se u velikosrpsku skupinu koja se jedva pretvarala da ne surađuje s Nijemcima, bilo svojim nedjelovanjem ili otvorenom kolaboracijom.

Zato je već 1943. na konferenciji u Teheranu izgubila povjerenje, koje su sada dobile partizanske jedinice Josipa Broza Tita. Tito je bio treći važni Hrvat, šef partizanske vlade, najveća nepoznanica. Od 1937. na čelu Komunističke partije Jugoslavije, nedvojbeno je bio zainteresiran za revolucionarnu promjenu vlasti i uspostavu komunističkog režima.

U lipnju 1944. Ivan Šubašić pregovarao je na Visu s Josipom Brozom Titom. Dva Hrvata raspravljala su o sudbini Jugoslavije, a treći, u Zagrebu, odbijao je shvatiti realnost. Randolph Churchill, sin britanskog premijera, koji je poslan kao izaslanik kod Tita, javio je ocu: "... pomogli mi Titu ili ne, poslije rata on će biti gospodar Jugoslavije. (...) Ovog časa njegovi (Petrovi, op.T.J.) izgledi da se vrati na prijesto gotovo su nikakvi. Tito – republikanac po uvjerenju i iz interesa – nadzirat će plebiscit koji će,

kad rat završi, odlučiti o budućem ustavnom ustrojstvu. Sumnjam da će 10% ljudi glasati za povratak monarhije". Istodobno, Šubašić, koji doista nije imao veliku potporu, pokazao se nedoraslim situaciji. HSS-ov ministar Ivan Krnjević je Šubašiću navodno telefonom po povratku s Visa rekao: "Vi ste izdali hrvatski narod, izdali ste Stjepana Radića i onu organizaciju po kojoj ste došli u politiku i postali narodni zastupnik". Stvari se, međutim, više nisu dogovarale u krugovima kraljevske vlade u Londonu, a sve manje i unutar kraljevskoga kabineta britanske vlade. Moskva i Washington bili su najvažniji i zapravo jedini. Dana 8. kolovoza 1944. Ivan Šubašić pozvao je sve "patriotske snage" da se udruže u borbi protiv okupatora s Titovim snagama.

Tito se 12. kolovoza 1944. susreo u Napulju s Churchillom. Nekoliko dana kasnije odletio je na prvi susret sa Staljinom u Moskvu. Bila je to konačna potvrda da se bez Tita neće stvarati vlast u Jugoslaviji nakon rata.

Ono što je Zapad želio učiniti, a tad je imao i Staljinovu privolu, bilo je osigurati vlast sa što više sebi odanih političara, ne dopustiti da Tito zavlada svime. Bilo je to dijelom uzalud jer na terenu stanje je bilo posve drukčije. Zajednička vlada Tito-Šubašić stvorena je 7. ožujka 1945. Uz ministra vanjskih poslova iz HSS-a, tu su i drugi građanski političari, Juraj Šutej, Rudolf Bičanić, pa Srbi i drugi. U Splitu je 14. travnja 1945. stvorena vlada Federalne Države Hrvatske s Vladimirom Bakarićem, koji je na mjestu sekretara CK KPH naslijedio Andriju Hebranga.

U posljednjim tjednima rata na prostoru ostatka ostataka NDH bilo je oko 300.000 pripadnika njemačke vojske, grupe armija "E". Partizanske jedinice imale su oko 151.550 boraca, dok je ukupan broj vojnika Hrvatskih oružanih snaga, kako se od jeseni 1944. zvala Ustaška vojnica spojena s Domobranstvom, brojila oko 150.000 ljudi. Napuštanje Zagreba počelo je tek 6. svibnja 1945., dva dana prije završetka Drugog svjetskog rata. Rat je završen u trenutku dok veliki dio snaga NDH još nije predao oružje, nastojeći s Čerkezima, slovenskim Domobrancima, srpskim i crnogorskim četnicima, doći do Austrije. Ako je povlačenje bio krajnji plan, pitanje je zašto ga poglavnik nije zapovjedio ranije, dok su prometnice bile prohodnije, dok se moglo očekivati da se veći broj ljudi ne nađe u obruču. Na ovaj način on je ostao lojalan njemačkim saveznicima, ali nije puno učinio za ustaške i domobranske snage koje su mu bile odane. Njemačke postrojbe u Italiji pod zapovjedništvom maršala Keseleringa 1. svibnja 1945. bile su na putu u Sloveniju, a zatim u Austriju. S druge strane, snage sovjetskog maršala Fjodora Tolbuhina su već krajem travnja izbile u Maribor, pa su svi putovi za izlazak iz klopke bili manje-više zatvoreni. Jugoslavenska armija, kako se tad već nazivala, nastupala je s četiri armije. Najvažniju zaduću imali su borci četvrte, koji su nastupali prema Istri i Trstu.

Kosta Nađ bio je zadužen za operacije na granici s Austrijom. Skupljeni na polju kod Bleiburga, ustaški general Ivo Herenčić i pukovnik Danijel Crljen u tamošnjem su dvoruco pregovarali s britanskim generalom Patrickom Scottom o predaji postrojbi NDH zapadnim saveznicima. Britanci su postupili u skladu sa zaključcima na konferenciji Velike trojice u Jalti, pa su zajedno sa slovenskim domobranima i pripadnicima četničkih postrojbi,

hrvatski vojnici i civili predani Trećoj jugoslavenskoj armiji. Kako su Titove jedinice ušle na teritorij Austrije, a prijetila je mogućnost izbjivanja većeg sukoba, Britanci su, iako svjesni da bi izručivanje zarobljenika moglo biti pogubno "za njihovo zdravlje", "očistili palubu". S tolikim brojem izbjeglih, a do jučer neprijateljski raspoloženih vojnika, logistički se ne bi moglo nositi u slučaju izbjivanja sukoba s Titovim partizanima. Bez suda je na prostoru Jugoslavije likvidirano nekoliko desetaka tisuća ljudi, a dio je stradao u tzv. križnim putovima. Odmazda je trajala do polovice kolovoza, kad je proglašena amnestija i pokušaj uspostavljanja normalnog stanja.

Sudbinu svoje vojske nije dijelio Ante Pavelić. On se u Austriji preobukao u fratra, uspio doći do Italije i u Rimu čekao rasplet. Ispalo je da je bio sigurniji no što se mislilo, jer bez mreže onih koji su bili protiv Tita nije se moglo računati da će netko biti oči i uši Zapada. Tito je bio posve na sovjetskoj strani, najodaniji i najsličniji Moskvi. Tad nitko nije mogao sluititi da će za jedva tri godine Jugoslavija postati prvi otpadnik iz komunističkog lagera u nastajanju i pretvoriti se u "američkoga komunističkog saeznika", kako je Beograd nazvao Omar Bradley, šef stožera snaga SAD-a. Do tada uspostavljena je nova država, Demokratska Federativna pa Federativna Narodna Republika Jugoslavija. Raspala se krajem Hladnog rata, paradoksalno, ponovno u trenutku kad su na glavnim položajima bili uglavnom samo Hrvati: predsjednik Predsjedništva SFRJ, predsjednik SIV-a, ministar vanjskih poslova, čak je i ministar obrane bio hrvatski kadar.

nCODE

ADDRESS QUALITY SOLUTIONS

NOVA

MARKETING GROUP INC

Major Canadian, American and
International organizations trust nCode.

SERP Certified
since 1995

www.novamg.com

Nova Marketing Group is the maker of the nCode line of address quality software. Major corporations and government agencies use the nCode Toolkit and nCode Web Services to validate, correct and transform their address data. nCode is also the address quality engine preferred by many major data quality vendors.

BLEIBURG JE IME HRVATSKE TRAGEDIJE A NE OZNAKA IDEOLOGIJE

Ivo Lučić

Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Mostaru. Magistrirao i doktorirao na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu i na Filozofском fakultetu Sveučilišta u Mostaru predaje povijest dvadesetog stoljeća, a u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu radi kao viši znanstveni suradnik. Izdao je knjige povjesne tematike i velik broj stručnih radova. Aktivno je sudjelovao u obrani Republike Hrvatske te Bosne i Hercegovine, pa je tijekom rata stekao čin stožernog brigadira Hrvatske vojske (HV) i čin general-bojnika Hrvatskoga vijeća obrane (HVO). Odlikovan je s pet državnih odličja Republike Hrvatske za zasluge u Domovinskom ratu.

Mađarski povjesničar i političar István Bibó napisao je odmah nakon Drugoga svjetskog rata kako na prostorima srednje i istočne Europe nije bilo nijedne nacije koja je znala svoju vanjsku politiku postaviti iznad vlastitih teritorijalnih interesa. Nijedna nije sama po sebi bila demokratska ili fašistička nego su to bile u interesu teritorijalne sigurnosti ili teritorijalnoga dobitka – što su za njih mogli značiti demokracija ili fašizam. To svakako vrijedi za Hrvate i Srbe, kao i za ostale nacije koje su provele više od dva desetljeća u Kraljevini Jugoslaviji te gotovo pola stoljeća u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji. Sve su one u velikoj mjeri i dovršile proces nacionalnoga konstituiranja u toj državi, a neke i pod čvrstom komunističkom vlašću, u skladu s partijskom politikom.

U tom sklopu, na hrvatskom tlu u dvadesetom stoljeću odigrao se sukob koji je u supstancialnom smislu imao karakter sukoba između Hrvata i Srba, odnosno u drugom obliku između hrvatsva i jugoslavenstva. Jugoslavenstvo je, bez obzira na svoje različite razvojne oblike, u konačnici predstavljalo negaciju slobode, demokracije i (samostalne) hrvatske države. Svi ideološki elementi u tom sukobu bili su sporedni i služili su tek kao sredstva ili načini tog sukoba. Ideologije su bile u drugom planu i korištene su, s pogledom i prizivom na gibanja u širem okružju gotovo isključivo u ostvarenju jednoga od ta dva cilja. Kad su se Hrvati u Radićevo doba odupirali jugoslavenstvu, napadani su da su komunisti. Kad su u Mačekovo i Pavelićevu doba htjeli svoju državu, optuživani su da su fašisti. Reformisti iz 1970-ih, kao i demokrati i borci za samostalnost Republike Hrvatske iz 1990-ih, opet su optuživani za fašizam, kao i oni

koji danas žele voditi koliko-toliko suverenu politiku vodeći računa o nacionalnim interesima. Čak i oni povjesničari koji ne prihvataju povijest onakvu kakva je svojevremeno (na)pisana po zahtjevima Agitpropa, odnosno Đilasa i Rankovića, ali i Bakarića, Bilića, Šuvara te ostalih, bivaju proglašeni „fašistima“ ili barem „revolucionistima“, što god to značilo.

Dvadeseto stoljeće često se u literaturi naziva i „kratkim stoljećem“, koje je trajalo „samo“ od završetka Prvoga svjetskoga rata pa do pada komunističkog sustava. Simbolizira ga rušenje Berlinskoga zida službeno nazvanog „Antifašistički zaštitni zid“. To je ujedno razdoblje trajanja (dvije) jugoslavenske države. Gledajući iz te pozicije, odnosno perspektive hrvatsko-srpskih odnosa, koji su tijekom dvadesetog stoljeća bili presudni za sudbinu Hrvatske, možemo kazati kako je to stoljeće u političkom smislu počelo 1902. godine, kad je u časopisu Srbobran bez ikakve ograde prenesen tekst Nikole Stojanovića „Srb i Hrvati“, u kojem je najavljena otvorena borba „do istrage vaše ili naše“, odnosno do uništenja Hrvata ili Srba. Stojanović, kao istaknuti pripadnik srpske političke elite, bio je uvjeren da će u toj borbi podleći Hrvati jer su manjina, u nepovoljnom su geografskom položaju i svugdje su izmješani sa Srbima. Nakon što je citirao riječi Maxa Nordaua kako će „mali narodi koji s drugima jednu zemlju nastanjuju propasti ukoliko se ne oslanjaju na moćne srodnike“ te da će uz velike nacije ostati „samo one koje budu u stanju osnovati samostalnu nacionalnu državu, ako bude nužde i sa protjerivanjima ili potiskivanjem tuđih elemenata, koji su među njima stanovali“, Stojanović je postavio svojevrsno retoričko pitanje: „Na koga će onda računati Hrvatska

prorijeđena njemačkim, mađarskim i čivutskim elementom, na koga Dalmacija i Istra prorijeđena Talijanima?!"

Naravno, iz njegove perspektive mogli su računati jedino sa Srbijom kao „moćnim srodnikom“ koji će im pomoći „rješiti se“ nabrojenih „tuđih elemenata“. Dio hrvatske političke elite doista je i prihvatio takvo tumačenje. Vanjske okolnosti pomogle su da upravo zastupnici takvih ideja dođu do izražaja tijekom 20. stoljeća; koje u tom kontekstu možemo sažeti između 1902. i 1995. godine, od kada je sukob najavljen pa sve dok nije završio (izuzimajući mirnu reintegraciju hrvatskog Podunavlja) stvaranjem, obranom i oslobođenjem današnje Republike Hrvatske. O profilu projugoslavenskoga dijela hrvatske političke i društvene elite puno govori i činjenica da su s tim istim Nikolom Stojanovićem (u Jugoslavenskom odboru) gradili zajedničku državu, očekujući valjda drugčiji rezultat od onoga koji je Stojanović samo desetak godina ranije zacrtao i nudio. Vjerojatno nikad nećemo moći točno znati koliko je ljudi iz te skupine, a takvih je sigurno bilo, postupalo tako kako je postupalo sa svješću da je nova država tek privremeni savez, onakav kakav je moguć u danim okolnostima, a koliko ih je doista vjerovalo u njezinu trajnost.

Tijekom dvadesetak godina trajanja prve jugoslavenske države, od 1918. do 1941. kraljevski je režim „likvidirao“ oko 3000 Hrvata katolika i muslimana – kojih se jedan dio tad smatrao Hrvatima. Poznati su zločini i nasilja tog režima od „prosinačkih žrtava“, žandarskog terora, ubojstava politički angažiranih osoba (Šuflay, Predavec, Đaković...), pa do ranjavanja i ubojstva hrvatskih zastupnika u Skupštini (Radić, Basariček, Pernar...). Diktatura i nedemokratski karakter te države uzrokovali su stvaranje i(lj) jačanje revolucionarnih organizacija; kako one hrvatske nacionalne (ustaške), tako i one jugoslavenske/hrvatske internacionalne (komunističke). Važno je imati na umu da su i ustaše i komunisti nastali, odnosno razvili se kao posljedica jugoslavenskog unitarizma, neriješenog nacionalnog pitanja, gospodarskog izrabljivanja, državnog terora i neslobode.

Stoga povijest ne počinje 1941. godine, raspadom Jugoslavije, stvaranjem Nezavisne Države Hrvatske ili Nedićeve Srbije! Zločini koje je počinio ustaški režim tijekom rata ne mogu se opravdati niti ih treba pravdati, ali svakako treba konstatirati da nisu nikakav početak nego tek jedna faza hrvatsko-srpskog sukoba; istina - u do tada najgorem izdanju i najvećem opsegu. Ustaško vodstvo čvrsto je vezalo sudbinu države i naroda, pa i svoju sudbinu, za sile Osovine te je posljedično uz već spomenute zločine doživjelo moralni, politički i vojni poraz. Mnogi hrvatski ljudi nisu s njima dijelili isti ideološki okvir, ali su dijelili želju za svojom državom i opirali se obnovi bilo kakve Jugoslavije.

S druge strane, jugoslavenski komunisti dobili su nalog Kominterne da nakon njemačkog napada na Sovjetski Savez, kojim je raskinut nacističko-komunistički pakt, podignu ustanak. Oni su to i učinili oslonivši se na srpsku pobunu protiv hrvatske države i ustaškog režima. Staljin je taj ustanak, kao i svoju borbu protiv Hitlera, nazvao antifašističkom kako bi pridobio zapadne saveznike i ojačao svoj utjecaj među njima. Pobje-

dom antihitlerovske koalicije na strani pobjednika našli su se i jugoslavenski komunisti, koji su tijekom rata pripremili, a po njegovu svršetku i proveli socijalističku revoluciju, odnosno silom osvojili vlast. Pritom su „likvidirali“, kako to pokazuju još nekompletna istraživanja, najmanje 180.000 stvarnih i potencijalnih neprijatelja.

Jedan od najvećih komunističkih zločina poznat je pod nazivom Bleiburška tragedija, odnosno hrvatski „križni put“. Naime, glavnina pripadnika Hrvatskih oružanih snaga praćena velikim brojem izbjeglih civila predala se Britancima na Bleiburškom polju u Austriji. Iako su znali što ih čeka, izručili su ih komunističkoj Jugoslavenskoj armiji, koja je u idućih nekoliko tjedana većinu zarobljenika poubijala, pobacala u jame ili zatrpana u rudnike i rovove. Istraživanja pokazuju da se radilo o više desetaka tisuća ubijenih hrvatskih vojnika i civila, među kojima je bilo i djece. Po zapovijedi vrhovnoga komandanta Jugoslavenske armije, Josipa Broza Tita, zarobljenici su u kolonama smrtri vođeni i ubijani diljem Jugoslavije. Najviše ih je ubijeno u Sloveniji, gdje su do sada otkrivena 642 masovna grobišta. Utvrđeno je da se u njih najmanje 145 nalaze posmrtni ostaci ubijenih hrvatskih vojnika i civila. Na samo tri takva mjesta: Tezno, Kočevski Rog i Huda jama, ubijeno je i zatrpano oko 30.000 Hrvata. U Hrvatskoj su prikupljeni podaci za oko 700 masovnih grobišta, a najveće je ono u Maceljskom šumi kod Krapine, gdje je, prema procjenama, ubijeno i zatrpano oko 13.000 žrtava. U Bosni i Hercegovini registrirano je oko 90 masovnih grobišta s još neutvrđenim konačnim brojem hrvatskih žrtava.

Bleiburška tragedija jedna je od najvećih tragedija hrvatskoga naroda. Ime tog austrijskoga grada šapatom se izgovaralo uglavnom u obiteljima ubijenih, odnosno „nestalih“, kako su oni službeno tretirani od jugoslavenskih komunističkih vlasti. Svaki pokušaj obilježavanja grobišta, iskazivanje bilo kakve počasti ili sjećanja na pobijene hrvatske vojnike i civile proglašavani su neprijateljskom aktivnošću i strogo kažnjavani. Na taj način oni su trebali ostati bezimeni, dehumanizirani i ozloglašeni sustavnom propagandom užasa.

Pojedini Hrvati u emigraciji odmah poslije rata posjećivali su Bleiburško polje i tamošnje groblje, a organizirano i masovno to su činili od 1952. godine. Bleiburg je postao sinonim za hrvatske žrtve i nacionalnu tragediju, a spomenik koji su hrvatski emigranti tamo postavili u svibnju 1977. prihvaćen je kao mjesto sjećanja i molitve za sve ubijene. Bleiburška tragedija kao stvarni događaj, ali i kao simbol ukupnog stradanja Hrvata u komunističkom režimu, koje nadilazi zbivanja oko Bleiburga, dio je identiteta velikog broja Hrvata u domovini i inozemstvu. Nakon sloma komunističkog režima i raspada jugoslavenske države, nakon pobjede u Domovinskom ratu i stvaranja demokratske Republike Hrvatske, oni to slobodno i javno pokazuju. Svake godine u svibnju masovno hodočaste na Bleiburško polje, koje smatraju mjestom posvećenim krvlju svojih bližnjih. U njihovim molitvama ožive uspomene na žrtve, na imena i lica ljudi koji su poslije nasilne smrti silom bili gurnuti i u zaborav. Bleiburg je ime velike hrvatske tragedije a ne oznaka bilo koje ideologije. Fašizam i antifašizam tamo gube svako značenje.

LEONARD COHEN IS ALIVE AND WELL AND LIVING IN MONTREAL

Krešimir Mustapić
April 22nd, 2017

Last year AMCA Toronto paid homage to the great Croatian virtuoso of poetry and music, Arsen Dedic, to commemorate his passing. Upon hearing of Leonard Cohen's passing, the idea of organizing a similar event came to us naturally, as he left a lasting impression on many generations of the "cool" crowds across the globe, from Montreal to Paris, from New York to London and Rome.

On Saturday, 22 April 2017, AMCA Toronto presented in depth the life and legacy of this great Canadian poet, songwriter, musician, and singer, to a sold-out audience at the Baka Gallery Cafe. While the title of the event was "Hallelujah," the message, in reference to his works and popularity, was (paraphrasing a movie title about Jacques Brel): "Leonard Cohen is alive and well and living in Montreal."

The Introduction and Laudation at the end of the program were presented by Krešimir Mustapić. The 70-minute program included a series of short essays, presented by Dubravko Barać and Aranka Lengyel, about Cohen's biography, family, his works, religious views, his popularity in Croatia, his roots as a Montrealer and Canadian, what others have said about him, his New York days, others who have performed his songs, and his music in films. After each essay a short video of his interviews, concerts, and songs ("Suzanne," "So Long, Marianne," "Sisters of Mercy," "Take This Waltz," "First We Take Manhattan," "Hallelujah"), as well as videos of others performing his songs, were played. In addition, Stephanie Škof Beaumont's superb performance of Leonard's two poems, "Nightingale," and "Lorca," and his songs, "Bird on a Wire," "Everybody Knows," and "Dance Me to the End of

Love," accompanied by Dubravko Barać on guitar with inspiring solos by guitarist Mario Tomić, and beautiful videography prepared by Dalibor Čižek, were very well received. Control of the lighting by Davor Javor added to the ambiance at the cafe.

The long, enthusiastic applause at the end of the program attested to the gratitude of the guests for the lovely evening they

had just enjoyed. At the party after the program, with hors d'oeuvres, wine, and beer, everybody had a chance to mingle and exchange their impressions of the event. Following the performance we received many e-mails of praise, including, "Thank you for a beautiful evening," and "Dear all, it was an unforgettable evening, perhaps the most beautiful event which AMCA Toronto organized in the last few years."

HAPPY 150TH, CANADA

A 100-YEAR LEGACY

Edward J. Mavrinac is an award winning music pedagogue, and man of many talents. He had shown his commitment to Croatian heritage through his work on TV productions, movies, operas, theater performances and choirs. In his 45 years of selfless dedication to our community work Ed was also recognized by Canadian government and Croatian community organizations.

As a Canadian celebrating the 150th anniversary of the Confederation of Canada, I contemplate the plight of my immigrant grandparents who arrived in Canada in 1924 (Ivan Krzna from Krizpolje, Lika) and in 1926 (Ivan Mavrinac, from Mavrinici near Rijeka, Primorje), both of whom were economic immigrants searching for a better life in the “promised land.” After nearly two weeks on the sea (in third class) they arrived at Pier 21 only to discover that the jobs they were promised in the Western provinces of Canada (as farmhands) were non-existent. After travelling the rails with no money and literally living off the land (and the kindness of the very few who were able to provide lodging and food), they finally found work in the gold mining

areas of Schumacher (now Timmins) and Kirkland Lake, Ontario. Their work days were lengthy and dangerous (no safety equipment), the pay miserable, and the life lonely without their spouses and young children. Their only consolation—the new friendships made with other immigrants from various parts of Croatia and Eastern Europe, and the dream to be reunited with their families.

Nono Mavrinac, in 1929, had saved up enough money to bring his wife, Danica, and their two sons, Ivan (my father age 9) and Joe (age 5), to Canada—once again by ship in third class). One can only imagine the excitement and expectations of these three travellers... and then

the unimaginable shock to find that they had been brought to a tiny settlement called Boston Creek (in the middle of the bush outside of Kirkland Lake) where their new home would be a tar paper shack with no electricity, or plumbing, or heating... and the greatest shock—55 degrees below zero (I have a photo to verify these poverty-stricken conditions), a far cry from the standard which they were accustomed to back home. I was told my grandmother would constantly repeat, “Ma Ive, kud si ti nas dopelal?” Undoubtedly, life was very difficult and adaptation to “Canadian life” almost impossible. Three years later, the Mavrinac family relocated to Kirkland Lake where they purchased a “home,” and subsequently a hotel (the Teck Hotel), which provided them with a lifetime of success and happiness... thanks to so much hard work (on both Nono’s and Nona’s part) and no assistance provided by any governmental social programs or agencies.

In 1932, djed Krznaric brought his wife, Julka, and their daughter, Anne (my mother, then age 7), to Schumacher, Ontario. My mother had never met her father, as my “Baba” had been pregnant with my mother when Djed departed for Canada. Djed Krznaric was fortunate enough to be able to provide his young family with an apartment (sharing with another Croatian family) and comforts which they did not have in Lika. They were then able to purchase a home in which my grandmother had boarders. Life was just as difficult for her as it was for my grandfather working in the mine. Three sons were then born in Canada and the Krznaric family assimilated into Canadian life and society. Djed Krznaric worked in the gold mines for 40 years and at the same time was passionate about his beloved Croatia (for many years he was the Canadian President of the Hrvatska Seljaka Stranka) and Canadian politics, regularly communicating with Canadian Prime Ministers (Diefenbaker, Pearson, and Trudeau), lobbying for Croatia’s freedom. At the age of eighty, he received a medal from the Canadian Government in recognition of his contribution to Canada. Upon his retirement from the gold mine, he received a Timex watch and no pension. Before his passing, I enquired as to whether or not he was angry that the gold mine had not provided him with a pension. He replied, “I came to Canada to ensure that my children would never be hungry, that they would get an education and have a better life. Canada has done this for me ...i zahvalan sam do groba!”

Upon their passings, both of my grandfathers had lived in Canada for more than 60 years. Although they were very proud Canadians, respecting and grateful for what Canada had offered them and their children, they were at the same time staunch Croats, never forgetting

their homeland and committed to preserving their Croatian culture and traditions. They had succeeded, without assistance from anyone, and have left a legacy. Indeed, with their devoted and hard-working spouses, they were pioneers who were instrumental in building the foundation of this great country of Canada.

In another six years we will celebrate one hundred years in Canada and are entering into our sixth generation. I might humbly conclude by stating that the aspirations for success and the hopes of leaving a legacy were indeed fulfilled by my grandparents. Upon my Djed Krznaric’s passing, the street where he lived was renamed Croatia Street. His son, Frank, the principal of a public school, unfortunately passed at the young age of fifty-four. The school now bears his name, Frank P. Krznaric Public School. Djed Krznaric’s great-grandson, John Mavrinac (my nephew), resides on Krznaric Street. Nono Mavrinac’s son, Joe, was the Mayor of Kirkland Lake for numerous years, and the sports complex in Kirkland Lake is named the Joe Mavrinac Sports Complex. In Aurora, there is a street called Mavrinac Boulevard.

Although my parents were born in Croatia I always state that I am a second generation in Canada considering the fact that my grandparents and parents spent the majority of their life in Canada. We were all very much Canadian! I am proud of the legacy left by my diligent and hard-working grandparents who succeeded due to their commitment, fortitude, vision, and, above all, integrity. May their example be a beacon of light to all who follow and an example to many of our “new Canadians” who are so fortunate to come to this country.

God bless this great country of Canada!

CROATIAN COMMUNITY CELEBRATES CANADA 150

Aranka Lengyel

The year 2017 marks a significant moment in Canada's history. It is the year when we celebrate the 150th birthday of Canada, the adopted country of many nations. One hundred and fifty years ago, on 1 July 1867, Quebec, Ontario, New Brunswick, and Nova Scotia united to create the Canadian Confederation, called the Dominion of Canada. The other provinces and territories joined the Dominion in later years, uniting to form present-day Canada, stretching "from sea to sea."

The 150th anniversary was celebrated all over Canada, involving many communities which contributed their values, traditions, and cultures to the building of this great multi-cultural country. The major themes of the 150th anniversary of Confederation were diversity and inclusion, reconciliation with Indigenous peoples, the environment, and youth.

The celebration in Toronto, on July 1st, Canada Day, was organized by the Community Folk Arts Council of Toronto, which hosted the "Parade of Nations."

All communities were invited to take part. The parade, which included more than 20 countries with 1,500 individual participants, started at 10:00 a.m. at Church and Bloor Streets, and continued west on Bloor to Yonge, and south on Yonge to Dundas Square, where the celebration continued with a program on the central stage which included the singing of "O Canada," the cutting of the Happy Birthday Canada cake, and live performances by multi-cultural groups.

When the invitation to participate was received from the Community Folk Arts Council of Toronto, the Consulate General of the Republic of Croatia in Mississauga invited the entire Croatian community to take part in the parade. Along with other groups, AMCA Toronto recognized this great opportunity to demonstrate the strength and unity of our community while proudly presenting Croatia's culture, traditions, and the contributions of its people to Canada and the world. AMCA members joined the parade and assisted in the organization and financing of the event.

On the day of the celebration, many Croatian Canadians of all ages joined the parade in traditional Croatian colours and beautiful national costumes, waving the Croatian and Canadian flags, and following our small decorated float broadcasting popular Croatian songs. The atmosphere in the street was festive and cheerful, full of optimism and goodwill.

See you at the next parade!

POSEBNO USPJEŠNA 15. GODIŠNJA GALA VEČER AMCA-E TORONTO

piše: Ana Ganza

28. listopada 2016. godine, u prestižnom klubu Boulevard u Torontu, članovi i prijatelji udruge AMCA Toronto proslavili su 15. godišnjicu organiziranja dobrotvornih Gala večeri.

Na nezaboravnoj večeri bile su uvažena veleposlanica Republike Hrvatske u Kanadi, gospođa Marica Matković, te generalna konzulica, gospođa Andrea Javor. Na veliko zadovoljstvo svih nazočnih, veleposlanica Matković održala je vrlo produhovljen govor glede svog djelovanja, djetinjstva te roditelja, čiji ju je težak život inspirirao na buduće školovanje, uspjehe i pridonošenje boljitu građana Hrvatske i Hrvatima u iseljeništvu.

Na Gala večeri su bili i hvalevrijedni bivši članovi odbora, Mladen Vranica, Nikola Demarin, Edwin Strgačić, Zdravko Weinga, Matko Mijatović, Branka Komparić, Davor Grunwald, Sanja Madunić, i Davor Stefan te Betty Kovacs i Duško Bezić, bivši prvi predstavnik Republike Hrvatske. Program je vrlo profesionalno vodila istaknuta službenica konzulata, gospođa Aranka Lengyel.

AMCA Toronto jedna je od najaktivnijih udruga hrvatskih intelektualaca, koja uspješno djeluje već 26 godina, zahvaljujući požrtvovnom radu mnogih entuzijasta. Jedan od njih je istaknuti hrvatski djelatnik, predsjednik udruge u posljednje tri godine, a prije toga dopredsjednik punih dvanaest godina, inženjer Krešimir Mustapić.

Predsjednik Mustapić srdačno je zahvalio svim pokroviteljima večeri, kao i svima onima koji su dragovoljnim radom pridonijeli održavanju ove jubilarne 15. Gala večeri.

Pod Krešimirovim vodstvom, a uz podršku vrijednih članova odbora, AMCA Toronto organizira interesantna predavanja hrvatskih, kanadskih i američkih intelektualaca, izuzetne nastupe, izlete, domjenke, višekulturalne programe, prikazivanja TV serija, primjerice "Hrvatski kraljevi". U okviru AMCA-e već

godinama također djeluje Book Club (klub ljubitelja knjiga), kao i Hiking Club (planinarski klub).

Na početku programa opustili smo se i uživali u izvrsnoj premijeri plesa "Swan Fly" u izvedbi članica The School of Toronto Dance Theatre, škole za suvremeni ples.

Tijekom večeri predstavljen je i jubilarni 20. broj časopisa Gaudemus, koji je poznata profesorica i književnica Ana Baćic izvrsno uredila. U tom broju objavljen je intervju s predsjednicom Republike Hrvatske, Kolindom Grabar-Kitarović, koju su članovi AMCA-e upoznali dok je još radila u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Ottawi.

Svake godine na Gala večeri AMCA dodjeljuje tri Godišnje nagrade svojim istaknutim članovima te članovima hrvatske zajednice u Torontu i okolicu. Ove godine Godišnju nagradu za poseban doprinos hrvatskim zajednicama Ontarija primio je gospodin Janko Herak, a Nagrada za poseban doprinos u području kulture i jezika dodijeljena je gospodinu Edwardu Mavrincu. Treću nagradu za doprinos napretku AMCA-e primila su dva člana udruge, gosp. Edwin Strgačić i Branka Komparić.

O svakom od ovih vrijednih ljudi i o njihovu neprocjenjivu radu mogao bi se napisati poseban, poduzi članak, no ukratko na Gala večeri je bilo istaknuto da gotovo i nema hrvatske udruge koju gosp. Janko Herak nije obogatio svojim vrijednim doprinosom. Posebno treba izdvojiti Jankov doprinos u vrijeme Domovinskog rata kroz Hrvatski nacionalni fond. Gospodin Herak je također jedan od vodećih donatora na području kulture i obrazovanja, posebno pri otvaranju Katedre za hrvatski jezik na Sveučilištu u Waterloo.

Ove godine nagrada AMCA-e za promociju hrvatske kulture i jezika dodijeljena je gospodinu Edwardu Mavrincu. Gospodin Mavrinac je dugogodišnjim izuzetnim, nesebičnim i kreativnim radom pridonio promidžbi hrvatske kulture i baštine u Kanadi,

kao i očuvanju hrvatskog podrijetla i tradicije. U ovom članku nemoguće je iznijeti čak ni približno njegove doprinose i uspjehe kao profesionalnoga glazbenika i obrazovnog radnika, no bitno je istaknuti da su njegovom zaslugom i produkcijom građani Kanade uspjeli doživjeti hrvatsku nacionalnu operu "Nikola Šubic Zrinjski" te dokumentarni film "In Heart of the Gold Country", o povijesti hrvatske zajednice u Schumacheru. Trenutačno vodi izvrstan sastav Canadian Croatian Choral Society.

Tijekom mnogo godina gospodin Edwin Strgačić bio je od neprocjenjive vrijednosti udruzi kao stručnjak u knjigovodstvu i računovodstvu, koji je sve ove godine AMCA-i pružao svoje profesionalne usluge besplatno, a tijekom napada na domovinu Hrvatsku posebno je pridonio udruzi kao blagajnik i jedan od direktora AMCA-e Toronto.

Gospođa Branka Komparić bila je osam godina jedna od direktorkica vodstva udruge, zatim tajnica, pa dopredsjednica, članica grupe za dodjelu stipendija, tajnica za članstvo udruge, a često je pisala i za Gaudemus. Članica je AMCA Book Cluba te Kazališne grupe Histerioni.

Na Gala večeri predstavljeni su ovogodišnji dobitnici stipendija AMCA-e Toronto: Jurica Galović, student pete godine na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, i Alan Šućur, student treće godine doktorskog studija na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Jedna od bivših dobitnica AMCA-ine stipendije, Aleksandra Srša Benko, sad je profesorica na Katedri za hrvatski jezik i kulturu na Sveučilištu Waterloo.

Na kraju važno je spomeniti da su AMCA Toronto, kao i njezini članovi pojedinačno, financijski pomogli obnovu Vodotornja u Vukovaru.

Neobično ugodnu ambijentu večeri pridonio je tamburaški sastav Skitnice, koji nas je oduševio sviranjem i pjevanjem, pa smo se i mi pridružili i ugodno zabavljali do kasno u noć. Bila je to jedna od najugodnijih i najtopljih AMCA-inih Gala večeri.

BOŽIĆNI DOMJENAK

9. PROSINCA 2016.

Martin Fabek

Dana 9. prosinca 2016. priređen je četvrti Božićni domjenak AMCA-e Toronto, na već tradicionalnomo mjestu, u Baka Gallery Cafeu u Torontu. U tom lijepom kafiću članovi AMCA-e često se okupljaju na formalnim i neformalnim druženjima.

Kao i predhodne tri godine, članovi AMCA-e te prijatelji naše udruge ispunili su Baka Gallery Cafe maksimalno, koliki je kapacitet prostorije, malo više od 60 gostiju. Kao i do sada, organizator večeri bio je Martin Fabek, član UO AMCA-e Toronto, uz podršku kolega iz Upravnog odbora.

Kao i prije, ulazak za članove udruge bio je besplatan. Koliko je to bila spontana i ugodna večer od samog početka, kad su dolazili gosti, pokazuje činjenica da je ova večer prošla bez uobičajenih pozdravnih i prigodnih govora. Svi gosti bili su zaokupljeni međusobnim čavrljanjem, tako da nije bilo potrebe prekidati veselo i ugodno druženje koje je počelo odmah na Božićnom domjenku. Uz bogatu zakusku, domaće božićne kolače i uz čašu, ili dvije, hrvatskog vina te uz zvuke božićne glazbe, svi su se dobro zabavljali. Razmjenjivali su se dojmovi i iskustva u protekloj godini, pričalo o planovima za 2017. godinu.

Kao i do sada, ugodno druženje potrajalo je do kasnih sati, kad su svi zadovoljni i veseli otisli sví kući.

PROLJETNA VEČERA

26. SVIBNJA 2017.

Sanja Robić

Svakog proljeća naša udruga AMCA Toronto organizira tradicionalnu svečanu večeru Mid-Spring Night's Dream za svoje članove u restoranu Croatia u Mississauga.

Ovogodišnja večera bila je u petak, 26. svibnja, te je, kao i obično, počela koktelima u 18.30 sati.

Voditelj programa Martin Fabek svima je poželio dobrodošlicu i pozvao predsjednika Krešimira Mustapića da se obrati uvodnim govorom.

Krešo je podsjetio na novoizabrane članove Upravnog odbora AMCA-e: Aranku Lengyel (nova dopredsjednica), Vesnu Gmazel i Davora Javora, spomenuvši važnije događaje AMCA-e u 2017. godini. Najvažniji od njih je uspješno okončanje dvogodišnjeg projekta financiranja prvih stipendista. Oni su bili na večeri i redom su predstavljeni: Christopher Holmes, Klara Stanić i Nina Javor.

Svi nagrađeni stipendisti u lipnju su imali prilike odslušati kolegij hrvatskog jezika i kulture na Splitskom Sveučilištu.

Potom se svima obratio nekadašnji predsjednik AMCA-e Toronto, gospodin Ivo Hrvoić. U svom pozdravnom govoru

pohvalio je aktivnosti AMCA-e te predstavio ovogodišnjeg stipendistu Zaklade prof. dr. Jasna Šimunić-Hrvoić, koju je Ivo osnovao u spomen na njegovu preminulu suprugu Jasnu. Uslijedio je kulturni program Pola ure kulture u kojem je nastupio glazbeni trio Silk Roots te svojim izvedbama uveselio nazočne, a zatim je otpjevana akademska himna "Gaudeamus igitur".

Nakon toga slijedila je večera puna ukusnih hrvatskih delicija u ugodnom ambijentu ukrašenom fotografijama lijepe naše domovine Hrvatske.

Bogata tombola, koja je i ove godine bila pod voditeljstvom Martina Fabeka, posebno je zainteresirala prisutne, a glavni zgoditak, izvučen nakon kratkog videa iz kultne serije Naše malo mesto, A... prsutic?, je naravno bio domaći prsut.

Glazbenik Ivo Zanoški zaključio je večer pjesmama s domaćeg i stranog repertoara uveselivši članove, od kojih su mnogi i zaplesali.

Zahvale na izvrsnoj organizaciji proljetne večere idu Martinu Fabeku, Aranki Lengyel, Sandri Benko, Stjepanu Gotalu i Vidi Grosli.

AMCA-IN KNJIŽNI KLUB

Dubravko Barać

U 2017. godini AMCA-in knjižni klub (Book Club) sastajao se nešto rjeđe nego prijašnjih godina. Teško je dati jednostavan odgovor zašto je bilo tako. Ne možemo reći da je razlog tome što „mladež danas čita manje nego prije“, jer mladi nisu ni bili značajno uključeni u rad ovoga knjižnog kluba. Kao što opisah u prošlogodišnjem izvješću o radu kluba, članovi su uglavnom u „trećoj životnoj dobi“, a to znači 60 godina i više. Bivajući u mirovini, neki žive pola godine u Hrvatskoj ili negdje drugdje izvan Toronto, pa su izgubili kontinuitet dolaženja na sastanke kluba. A bolest u obitelji zadržala je neke članove u drugim dijelovima svijeta i zaokupljene drugim problemima.

Što je izgubljeno na kvantiteti, nadoknađeno je kvalitetom sastanaka. Evo pregleda održanih sastanaka:

Datum	Pisac	Naslov knjige	Moderator
3. 2. 2017.	Jose Saramago	Manual of Painting and Calligraphy	Mladen Vranić i Branka Komparić
21. 4. 2017.	Jean Echenoz	I'm Gone	Perica Sever
27. 9. 2017.	Pico Iyer	The Man Within my Head	Branka Komparić

Zanimljivo je primjetiti da su i nadalje u većini prijevodi na engleski jezik, a ne djela originalno pisana na engleskom jeziku. Vjerujem da je razlog tome što su članovi kluba radoznali i želete upoznati i prodiskutirati djela koja su izvan glavne komercijalne matice raznih lista bestselera, jer su davno shvatili da „bestseler“ znači „najbolje prodavana knjiga“ a ne „najbolja knjiga“. Naravno da se kojiput ta dva atributa ujedine, no to se ne događa prečesto.

Kakve knjige čitamo u AMCA-inu knjižnom klubu? Svi se članovi slažu da knjiga ne smije biti predugačka, jer malo tko ima vremena i snage pročitati knjigu od tisuću stranica. A što se ostalih svojstava knjige tiče, tematike i stilovi odabranih knjiga nevjerojatna su šarena lepeza kojoj ne bi bilo lako naći zajednički nazivnik. Možda bismo samo mogli reći kako knjige ne odabiremo da budu samo prpošna zabava nego tražimo djela koja nam postavljaju pametna pitanja, a ako nam ne nude konačne odgovore, barem nas upućuju na to kako ih tražiti.

Nada Sesar Raffay, osnivačica i voditeljica kluba, i nadalje je središnja ličnost, čija karizma privlači i motivira ostale članove kluba. Premda zaokupljena svojim slikarskim projektima, uvijek nađe snage ubaciti dodatnu energiju u sastanke kluba. A znamo da, kao i u fizikalnom svijetu, svaka aktivnost kojoj se ne dodaje energija entropijski teži usporavanju, i na kraju padu u crnu rupu u svemiru.

AKTIVNOSTI AMCA-INOG PLANINARSKOG KLUBA U 2017. GODINI

Vida Grošl

Super! Vremenska prognoza za sljedeću nedjelju je sunčano i temperature iznad nule, zujali su telefonski razgovori između nekolicine entuzijasta našeg hiking kluba željnih šetnje, druženja, punjenja pluća svježim šumskim zrakom. "Mogli bismo konačno na neki izlet, kaj misliš?". I tako smo odlučili ići na kratak izlet u Hollidge tract, šume popularnog York Regional Forresta (YRF).

YRF aktivno radi na širenju i održavanju zelenih površina jugozapadnog dijela provincije Ontario više od osamdeset godina. Raznolikost ovih površina sastoji se od gustih bjelogoričnih, crnogoričnih i mješovitih šuma, prostranih livada i savana, močvara i mnogih jezera. Teren je ispresjecan mnogobrojnim rijeckama i potocima, koje se slijevaju općenito prema jugu u jezero Ontario i prema sjeveru u jezero Simcoe i Georgian Bay, odnosno Lake Huron. Pažljivo održavanje ovih terena omogućuje izuzetan užitak posjetiteljima, koji sve češće provode slobodno vrijeme udišući čist zrak, slušajući žubor vode, šum vjetra i cvrkut ptica.

Europski doseđenici tijekom 19. stoljeća promijenili su krajolik do tada rijetko naseljenih prostranstava južnog Ontarija. Niknula su mala i veća naselja, krajobraz su ispresijecale ceste i putovi, gradili su mlinove, pivovare, počelo je intenzivno iskorištavanje zemlje, krčenje šuma... Tijekom 20. stoljeća postalo je jasno da je teren, pretežno sastavljen od morenskog pijeska, izložen intenzivnoj vodenoj i vjetrovitoj eroziji i da je cijela pokrajina izgubila prvobitnu osobinu. Bilo je očigledno da su ekstremni vjetrovi, poplave i suše uvjetovali nestanak nekih vrsta riba, ptica i, dakako, divljači. Ministarstvo odgovorno za šume i zemlju (Lands and Forrests) i još neke institucije poduzeli su program intenzivnog pošumljivanja crnogoričnim vrstama. Kasnije, tijekom 1960-ih, ponovno su se počele uvoditi primarne mješovite vrste, kao što su javor, hrast, jasen, bijeli bor. Kako je populacija južnog Ontarija zadnjih desetljeća prošlog i u ovom stoljeću doživjela ubrzani razvoj, cilj ovih programa je prirodan razvoj šuma i parkova, kako bi služio svim građanima koji žele provoditi slobodno vrijeme u prirodi za zdravu i slobodnu rekreatciju.

Evo, našli smo se te svibanjske nedjelje na parkiralištu nedaleko od ekološkog edukativnog centra Hollidge park, gdje su nam dobrodošlicu poželjele drvene rezbarije lokalnih ptica i divljači. Proljeće je tek tiho

pokucalo na stabla drveća, lišće je sramežljivo provirivalo iz drvenih krošnji, tu i tamo zacvrkutala je poneka šojka. Sagovi bijelog i ponegdje crvenog triliuma bili su svima na radost. Došlo je proljeće! Jesen u južnom Ontariju najljepše je godišnje doba. Klub je nedavno bio na kratkom izletu u obližnje izletište Pine Farm Apple Orchard. Nakon kratke šetnje šumskim stazama, zajednički ručak te uživanje u jabukovači i jabučnoj piti obogatili su naš sastanak. Topla i sunčana jesen još traje, klub namjerava organizirati nekoliko šetnji i mogući piknik kako bismo označili petogodišnjicu našeg postojanja.

Slijedi osrt o Hiking klubu naše članice Elizabete Sakač. "Što znače naši AMCA izleti za mene?

Prvo, volim prirodu i hodanje kroz šume. Ali biti u grupi poznatih i manje poznatih ljudi koji govore hrvatski, slušati o iskustvima, pogledima, putovanjima i ostalim temama za mene je vrlo značajno. Činjenica da imamo zajedničku prošlost povezuje nas i ima veliku ulogu u našim druženjima.

Važan faktor u uživanju u šetnjama našega kluba je naša voditeljica Vida Grošl. Već i sam poziv, opis puta i obazrivost prema članovima, koji ponajviše očekuju prijateljsko druženje, jer ih noge više tako dobro ne nose, mnogo znače. Brzina hoda i dužina puta više nisu tako važni. Najvažnije je da svi završimo šetnju dobre volje i forme. Živimo u zemlji divne prirode i Vida nastoji povezivati nas s njom."

IZBOR NOVIH DUŽNOSNIKA U SAVEZU DRUŠTAVA BIJVŠIH STUDENATA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU - ALUMNI UNIZG

*Novi predsjednik Mario Šafran,
Nada Čikeš i Krešimir Mustapić novi dopredsjednici*

Ana Bačić

Na lipanskoj skupštini ALUMNI UNIZG-a imenovan je novi predsjednik Saveza za sljedeći mandat od četiri godine, a to je dr. sc. Mario Šafran. Uz to su izabrani novi članovi predsjedništva i koordinatori.

U Predsjedništvo su izabrani: mr. sc. Andelka Bedrica (AMA-FBF), prof. dr. sc. Hrvoje Brkić (AMA SFZG), prof. emer. Nada Čikeš (AMAMUZ), prof. emer. Mladen Franz (AMAC FSB) i dr. sc. Martina Kolar-Billege (AMAC-UFZG), a za koordinatore pridruženih članova izabrani su Krešimir Mustapić (AMCA Toronto) i Lamia Barbier Ruždić (AMCA-Paris).

Skupštini je nazočilo 60-ak alumna, većinom predsjednika i predstavnika alumni društava, te dekani i prodekanii nekih fakulteta. Skup je otvorila dotadašnja predsjednica Predsjedništva i Saveza, prof. emer. dr. sc. Helena Jasna Mercer. U pozdravnoj riječi u ime rektora, prof. dr. sc. Damira Borasa, skup je pozdravio prorektor Sveučilišta u Zagrebu za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije, prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga. Tom je prilikom

posebno istaknuta važnost alumni zajednice za razvoj sveučilišta i njegovu promociju u zemlji i svijetu.

Nakon provedenih izbora dosadašnja članica Predsjedništva prof. dr. sc. Jasmina Havranek (AMAC Alumni-FAZ) održala je zanimljivo predavanje na temu uloge alumni aktivnosti u boljem povezivanju visokog obrazovanja i tržišta rada.

Nakon predavanja sudionici Skupštine raspravljali su o temi predavanja i važnosti alumna za povezivanje studenata s tržištem rada. Sudionici su zatvorili skupštinu u svečanom tonu zajednički otpjevavši akademsku himnu "Gaudeamus igitur". Sutradan je za sudionike Skupštine organiziran zajednički izlet u Istru (Motovun, Draguć, Beram i Vrsar), koji su iskoristili za bolje upoznavanje te razmjenu ideja i iskustava u alumni djelovanju.

Nakon ljetne stanke 21. rujna održana je konstituirajuća sjednica Saveza, na kojoj su Nada Čikeš i Krešimir Mustapić, predsjednik AMCA-e Toronto, izabrani za dopredsjednike Saveza. Time ja naša zastupljenost u tijelima Saveza uistinu značajna.

KREŠIMIR KRNJEVIĆ, ON HIS 90TH BIRTHDAY

Ante L. Padjen

Dr Ante L. Padjen, MD, DSc (Zagreb) is a professor of pharmacology, therapeutics, and neuroscience at McGill University, since 1976, and founding president of AMCA Quebec (1990). He was the first graduate student of Dr Mirjana Randic after she returned from a three-year postdoctoral fellowship with Dr Krnjević. As a neighbour on the 12th floor of the McIntyre Building he has the particular privilege of conversing with Dr Krnjević about neuroscience, music, art, literature—and Croatia.

On 7 September 2017, Krešimir Krnjević, Honorary President of AMCA Quebec, turned 90. This very brief summary of Krnjević's achievements should remind us about his special place not only in the Canadian-Croatian community, but in world neuroscience as well.

Krešimir—Krešo (later in life, Kris and KK)—was born on September 7, 1927, in Zagreb, in the family of Dr. Juraj Krnjević, then Secretary of the Croatian Peasant Party, and Nada Hiršl. The political situation in Yugoslavia very much influenced his early years and the next two decades of his peripatetic lifestyle. The family was forced into exile in 1930 and, until the establishment of Croatian Banovina in 1939, lived in Switzerland where Krešo completed junior high school in French. With the outbreak of WWII, Krnjević's father had to leave the country, in 1941, this time as part of the Croatian contingent of the Yugoslav government in London, never to return to his beloved homeland. His children were sent to the safety of South Africa, where Krešo completed high school—in English.

As a child Krešo wanted to become an engineer; later on, his interests extended to psychology, architecture, and medicine. In 1944, he entered one of the most distinguished medical schools in Great Britain—the University of Edinburgh. His interest in engineering, technology, and exact quantitative measurement never left the future neuroscientist and provided him with a great deal of insight and tools in solving biological problems. Upon completion of his medical studies in 1949, Krešo decided to embark on research.

Krešo completed his PhD in 1954. He later collaborated with John C. Eccles, who was a

dominant world figure in neurophysiology as well as a Nobel prize winner in 1963.

In 1964 Krešo started teaching at McGill University as a Visiting Professor. Soon he was appointed Director of Research in the Anesthesia Department and later Chairman of the Physiology Department.

In over 50 years of brain research and more than 300 publications, Krešo's research achievements included study of the peripheral nervous system, neuromuscular junction, synaptic mechanisms and neurotransmitters, mechanisms of anesthesia, hypoxia, the role of divalent ions, as well as pharmacology and the physiology of the hippocampus, and other subjects—most of them pioneering, and with far-reaching consequences.

In 1981, Eugene Garland of ISI and Current Contents named Krešo as one of the 1,000 most cited contemporary scientists and named three of his papers "citation classics." These pioneering achievements were marked by numerous professional and public awards and acknowledgements, the most significant being his appointment as Fellow of the Royal Society of Canada (1975), Alexander Forbes Lecturer Marine Biology Labs, Woods Hole, Massachusetts (1978), President of the Canadian Physiological Society (1979), Council Member, International Union of Physiological Sciences (IUPS) (1983–1993), Gairdner International Award (1984), Officer of the Order of Canada (1987), Jasper Lecturer Canadian Association for Neuroscience (1989), Wilder Penfield Prize, Government of Quebec (1997), Kershman Lecturer, Eastern EEG Association (1998), and many others.

Over the course of his life, Krešo remained attached to his Croatian roots. Despite his brief time in Croatia, he has eloquent command of the Croatian language, and has been a participant in Croatian neuroscience as lecturer and member of societies: Honorary Member of the Croatian Pharmacological Association (1983), Honorary President and Member of the Advisory Board of the Croatian Institute of Brain Research (1991–), Corresponding Member of the Croatian Academy of Arts and Sciences (1992), Spiridon Brusina Prize, and the Croatian Natural Science Association (2001). In Canada, Krešo accepted his appointment as Honorary President of Almae Matris Croaticae Alumni, Quebec (1990–present). He was also president of the International Croatian Initiative (1992–1998).

Those interested in knowing more about Krešimir Krnjević can read his autobiographical note prepared for the Society of Neuroscience: http://www.amcaqc.org/Common/Docs/Files/6037/kk_sfn.pdf.

In Memoriam

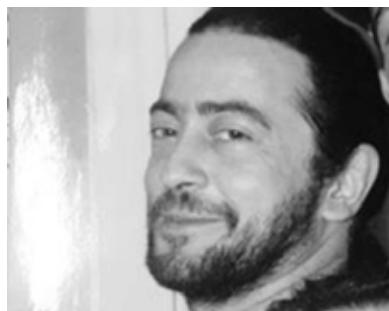
U sjećanje na drage članove naše udruge koji su nas napustili u protekloj godini.

Lila Lupo
(1951 - 2017.)

Vladimir Petranović, dipl.ing
(1934 - 2017.)

Miro Rafaj
(1951 - 2017.)

Merry Christmas and Happy New Year

GAUDEAMUS

Sadržaj

Krešimir Mustapić: President's Message	1
Ana Bačić: Riječ urednice	3
Ana Bačić: Susret s predsjednicom RH Kolindom Grabar Kitarović	4
Daniel Maksymiuk: Canada and Croatia, the Unshakable Alliance	6
Ana Bačić: Godišnja skupština AMCA-e Toronto	8
Davor Piskač: Prvi kroatološki kolokvij na Sveučilištu u Torontu	9
Aranka Lengyel: Uspostava samostalnoga kolegija hrvatskog jezika za studente Sveučilišta Toronto na Sveučilištu u Splitu ili Čakule u Baru Mercurio	10
Announcement: AMCA Scholarship 2017 Recipients	12
Josipa Korljan Bešlić: Ljetna škola hrvatskog jezika i kulture	13
Zorislav Lukić: 175. obljetnica Matice hrvatske	14
Krešimir Mustapić: Mate Rimac at AMCA Toronto Lecture Series	16
Richard Horner: Why We and Other Living Things Sleep	18
Tvrko Jakovina: Kraj Drugog svjetskog rata i Hrvati	20
Ivo Lučić: Bleiburg je ime hrvatske tragedije, a ne oznaka ideologije	22
Krešimir Mustapić: Leonard Cohen is Alive and Well and Living in Montreal	24
Ed Mavrinac: Happy 150th Canada, A 100-year Legacy	25
Aranka Lengyel: Croatian Community Celebrates Canada 150	27
Ana Ganza: Posebno uspješna 15. godišnja Gala večer AMCA-e Toronto	28
Martin Fabek: Božićni domjenak	30
Sanja Robić: Proljetna večera	31
Dubravko Barać: AMCA-in knjižni klub	32
Vida Grošl: Aktivnosti AMCA-ina planinarskoga kluba u 2017. godini	33
Ana Bačić: Izbor novih dužnosnika ALUMNI UNIZG-a	34
Ante L. Padjen: Krešimir Krnjević on his 90th birthday	35
In Memoriam	36

ISBN number: 978-0-9940463-2-1

9 780994 046321